

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਸਿੱਖ ਬੁਲੇਟਨ

The Sikh Bulletin

November-December 2008

ਮੱਘਰ-ਪੋਹ ੫੪੦ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ

editor@sikhbulletin.com

Volume 10, Number 11&12

Published by: Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc; 3524 Rocky Ridge Way, El Dorado Hills, CA 95762, USA Fax (916) 933-8020
Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc. is a religious tax-exempt California Corporation.

In This Issue/ਤਤਕਰਾ

Editorial: It is President Obama.....	1
Understanding Jajji – 4: Karminder Singh Dhillon.....	2
Divali and Sikhi, Karminder Singh Dhillon.....	5
One God unites us all, Fatehpal Singh Tarney.....	11
US Airways discriminates against Sikhs.....	12
Kanishka Blast:	
Sikh bodies involved in Kanishka Blast, Tribune.....	13
ISYF behind Air India bombing:	
New report, Kim Bolan, Vancouver Sun.....	14
Chakravayuh woven into the Tweedledee and Tweedledum episode, Prof. Gurtej Singh.....	15
K. P. S. Gill The Most Hated Top Cop of Panjab.....	22
Iraq to rebuild Guru Nanak's Shrine.....	24
ਪੁਨਰਭ ਜਨਮ ਨਾ ਹੋਈ (ਭਾਗ ਦੂਜਾ)	
ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ ਬਰੈਪਟਨ।.....	25
ਜੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਇਕ ਤਾਂ ਦੁਭਿਦਾ ਕਿਉਂ?	
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ.....	27
ਸਿਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕਿਉਂ? ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ.....	29
ਬਾਣੀ “ਸੁਖਮਨੀ” ਬਾਰੇ ਬਾਬਿਆਂ/ਸਾਧਾਂ/ਸੰਤਾਂ/ਠੱਗਾਂ ਦੇ ਬੁਠਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ ਬਰੈਪਟਨ.....	30
ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਮਾਰਨ ਦੀ ਯਕੀਨੀ.....	32
Matrimonial.....	33
KTF Income-Expense Statement 2008.....	33
Book Page.....	34

Editor in Chief

Hardev Singh Shergill

Editorial Board

Gurpal Singh Khaira, USA

Gurcharan Singh Brar, Canada

Dr. Sarjeet Singh Sidhu, Malaysia

Production Associates

Amrinder Singh

Sachleen Singh

This issue of the Sikh Bulletin is only in electronic format being sent to those whose email addresses we have. If you or someone you know would like to receive it please provide the email address. You may also pass it along to those on your email list.

The views expressed by the authors are their own. Please send the feedback and inputs to:

editor@sikhbulletin.com

Our Website: www.sikhbulletin.com

EDITORIAL

IT IS PRESIDENT OBAMA

Election of Barack Obama ushers in the “*New Dawn of American Leadership*” in the world. “*To all those who have wondered if America’s beacon still burns as bright: tonight we proved once more that the true strength of our nation comes not from the might of our arms or the scale of our wealth, but from the enduring power of our ideals – democracy, liberty, opportunity and unyielding hope.*” There is no modern example of people power where three million Americans contributed small sums of money to compete with the establishment and millions more “*who volunteered and organized and proved that more than two centuries later a government of the people, by the people and for the people has not perished from the Earth.*” **We have matured. We have come of age. This is our victory.**

United States of America once again becomes the shining city on the hill, a beacon of hope. At home it proves that one does not have to take the low road to win the highest office in this country, where ‘**country first**’ merely becomes just an empty slogan to mask the policy of any thing goes in order to win the election. Days of Karl Rogue’s strategy of fear, divisiveness, slash and burn in politics are going the way of Bush Presidency. Rush Limbaugh, Michael Savage and their ilk have been given fresh opportunity to cook themselves in their own stew of hate speak. And, hopefully, Sarah from Alaska, who has blissfully been danquailized, now understands what a community organizer does. He organizes those people in the strata of the society who were always below the radar of John McCain.

John McCain’s selection of Sarah Palin as his V. P. was an insult to the intelligence of the American people. He compounded that by taking the low road and approaching election in the same casual way he took to his aviation career, recklessly.

Eight years ago we reached a fork in the road to the 21st century and chose a leader who preached **against** building democracies abroad and **for** practicing compassionate conservatism at home. **He practiced neither.**

Congratulations, my countrymen, we have made history by turning a dream into reality in the lifetime of so many people and made not only the United States of America proud but also the world. Our nation is finally on the high road to the 21st century and nothing is going to be same any more. “*It’s been a long time coming, but tonight, because of what we did on this date in this election at this defining moment, change has come to America.*” **Yes we did it.**

Hardev Singh Shergill, November 04, 2008

UNDERSTANDING JAPJI - 4: THE CORE CONCEPTS.

By Karminder Singh Dhillon PhD (Boston).
Kuala Lumpur, Malaysia.

[Part 1 appeared in Nov.-Dec. 2007; Part 2 in March-April 2008; and Part 3 in May-June 2008 issues of The Sikh Bulletin. Readers may access them at www.sikhbulletin.com ED.]

Having looked at *Japji's* macro picture in terms of the *banees's* "what" and "why" questions, it now remains to systematically explore, in some measure of detail, the main concepts of this *banees*. It may be worth reminding ourselves at the outset, that by virtue of being a title and summary *banees*, the core concepts of *Japji* are also the fundamental issues of *Sri Guru Granth Sahib Ji* (SGGS) and of the Sikh faith.

As argued in the previous articles, the first *pauree* of *Japji* deals with the *banees's* problem statement. This *pauree* provides, in summary form, the philosophical and conceptual answers to the questions "Why did Guru Nanak and his *Japji* need to come into being? Given the nature of *Japji* as title and summary *banees*, this *pauree*, by extension also answers the questions "Why did the 1430 page monumental SGGS exist? Why did *Sikhi* come into presence?"

Similarly, it has been argued that the first *pauree* of *Japji* also deals with *Japji's* basic question or the "what" question. "What is *Japji* about?" "What is the SGGS concerning?" and "What is *Sikhi* regarding?" The basic question is worded succinctly in the first *pauree* of *Japji* as "*Kiv Sacheraa Hoey, Kiv Koorey Tutey Paal.*" This question is considered basic because it is central to *Japji*, SGGS and *Sikhi*.

This article and those that follow will attempt to deal with the core concepts in the order that they appear in *Japji*. *Pauree* two introduces what may be considered to be the most crucial, central, and pivotal concept of *Sikhi*, namely *Hukam*. This concept is the foundation on which the structure of *Sikhi* stands. It is the underpinning of the entire philosophy of *Sikhi*. Guru Nanak's spiritual genius, devotional brilliance and spiritually intimate relationship with God allowed him to state the be all and end all nature of God's Will in an infinitely settling way. In Guru Nanak's terms, everything is within the *Hukam* and nothing without it. It follows therefore that *Sikhi* is *Hukam*, and *Hukam* is *Sikhi*. Guru Nanak authoritatively and commandingly declares about *Hukam*:

Hukmi Hovan Akaar, Hukam Na Kaheya Jayee.
Hukmi Hovan Jee, Hukam Mileay Vadeayee.
Hukmi Utam Neech, Hukam Likh Dukh Sukh Payeah.
Ekhna Hukmee Baksish, Ek Hukami Sadaa Bhavaey.
Hukmai Andar Sabh Ko, Bahar Hukam Na Koe.
Nanak Hukmai Jey Bujhe Tan Haumai Kahe Na Koe.

Creation (*Akaar*) is within *Hukam*. It follows therefore that *Hukam* is beyond the encapsulation of His creation (*Na Kaheya Jayee*). When something is within, it cannot therefore be without. Creation will hence be able to fathom *Hukam* as much as a grain of sand on the beach will be able to comprehend the ocean that created it or even the enormous beach that sustains it. Creation will be able to know *Hukam* as much as a molecule of water knows about the molecular, chemical and physical processes that created enough molecules to fill the oceans, the air and countless organisms with water. This is because the grain of sand and the molecule of water are both within the processes that created them. Life (*Jee*) is also within *Hukam*, so are its honors (*Vadiayee*), high or otherwise (*Utam, Neech*), pre-ordained pains and joys (*likh, dukh, sukh*), blessings or otherwise (*bakhsish, bhavaiyeh*). From Guru Nanak's point of view, the highest *Vadiyee* is to be a spiritual, the highest position in life (*Utam*) is to be Godly, the highest joy (*Sukh*) is of spiritual union and the most valuable of all blessings (*bakhsish*) is that of the God and the Guru. And all of these are the ultimate goals of *Sikhi* and all of these are decided by *Hukam*. It follows therefore that *Sikhi* is *Hukam*, because its goals are constructed upon the pillars of *Hukam*. Everyone (*Sabh ko*) is within the *Hukam*, no one outside of it (*bahar, na koe*).

The concluding verse of this *Pauree* brilliantly introduces another foundational concept that a Sikh must understand, know and deal with in order to walk the path of spirituality. It is the antonym of *Hukam*, namely *Haumai, Ahangkar, or Abhiman*. Just like a complete understanding of *Sach* (truth, reality) comes from appreciating the concept itself as well as its opposite, *Koor* (falsity), the same goes for *Hukam*. So Guru Nanak reveals in the last couplet of this *Pauree*: if one realizes (*bujhey*) *Hukam*, then "I, am" (*Haon, Mein*), which is the antonym of *Hukam* will cease. In *Assa di Vaar*, while enunciating the concept of *Haumai* in detail, Guru Nanak uses similar language to instill in his Sikh the need to have an adequate understanding of both sides of the *Hukam/Haumai* coin. Hence, while the *Japji* verse *Nanak Hukmai Jey Bujhe Tan Haumai Kahe Na Koe* stresses the need for realization of *Hukam*, the verse in *Assa di Vaar* "*Haumai Bujey Tan Dar Sujhey, Gyan Vehuna Kath Kath Lujhe*" stresses realization of *Haumai* (as pre-requisite for knowing the door (*dar*) of divine-ness).

Guru Nanak's *Sikhi* is the antonym of anything and everything that is I-centered and Me-oriented. *Sikhi* is therefore You-oriented, (*Tu, Tuhi*), Him-centered, and His-*Hukam* based. So complete is the connection between *Sikhi* and *Hukam*, that Guru Nanak defines a Sikh as *Hukum Rajayee Chalna*. Since the word *Rajayee* (synonym of *Hukam*) is rooted from the word *Raja* (King), which is itself rooted from *Rajj* (satiated), Guru Nanak's choice of words

suggests the depth of the *Sikhi-Hukam* connection. A Sikh is so *Hukam*-satiated, *Hukam* filled and *Hukam* imbibed that the Kingdom (*raaj*) of *Sikhi* is one that is settled absolutely by *Hukam*. And the spiritual throne on which a Sikh aspires to ascend is the Throne of *Hukam*. This is the finality with which *Hukam* encapsulates *Sikhi* and the wholesomeness in which Sikh philosophy embraces *Hukam*. So all encompassing is the connection that Guru Nanak chose to begin his spiritual discourse with *Hukam*. So complete is Guru Nanak's faith in *Hukam* that his summary/title answer to his summary/title question "*Kiv Sacheara Hoeay, Kiv Kurey Tutey Paal*" is answered in terms of *Hukam*: "*Hukam Rajayee Chalna, Nanak Likhia Naal*." The words "*likhiya naal*" reflects the clarity, the urgency, the precision and the certainty that was with Guru Nanak with regard to *Hukam*. Guru Nanak is suggesting that there can be no other way, that it is so obvious that "I am writing (the answer) within the question," (*Likhiya Naal*) because the *Hukam* itself is "written within every molecule of creation" (*Likhiya Naal*). The *Hukam* is therefore to be found within, not without. *Sikhi* is therefore the journey to this within, because that is where the *Hukam* is. Searching for this *Hukam* is the journey of Sikh spirituality, divinity and knowledge.

Put in other words, the discovery of *Hukam* is the discovery of the self, of self realization, and of inner contemplation. Sikh spirituality and Sikh philosophy is defined as an inner discovery and a journey within in the GGS. Guru Teg Bahadur for instance writes:

Kahe Re Bunn Khojan Jayee. Sarab Niwasi Sada Alepa, Tohee Sang Samayee. Pohap Madh Jion Baas Basat Hai, Mukar Mahe Jaisay Chayee.

Why research with-out in the wilderness (*bunn*) that is outside the realm of the self. He is omnipresent: with you (*sang*) and within you (*samayee*). Just like the fragrance of a flower (*pohap*) resides within the flower and just like the image (*chayee*) of a mirror exists within the mirror (*mukar*).

Or as Guru Arjun contemplates on the all pervading questions of life: *Eho Tera Ausar, Eho Teri Baar. Ghat Bheetar Tun Dekh Vichar.*

This is your opportunity, my soul; this is your only chance. You will realize such if you contemplated (*vichaar*) and looked inside (*bheetar*) within the depths of your self (*ghat*).

No where in the GGS would one find advice on any external search, peripheral discovery or outside contemplation. Whatever is external and outside of the journey of inner spirituality is categorized as ritual which is admonished. At the very most, the external ritual is to be of no more significance than providing a constant reminder that the real journey is within and inside. Hence the admonition of ritual

is not done in a vacuum. Every criticism of a ritual (be it a pilgrimage, penance etc) is always accorded its real meaning which is defined in inner terms. For instance Guru Nanak (in *Japji*) says:

Teerath Tapp Dya Dat Daan, Jey Ko Pavey Til Ka Maan. Sunea Maniya Maan Keeta Bhao. Antargat Teerath Mal Naho. Going on a pilgrimage to dip in the holy waters there (*teerath*), performing a penance (*tapp*), giving donations (*daan*) [all external deeds] earns one a miniscule (*til ka*) pride (*maan*). Presumably this miniscule pride lies in others knowing that the individual has performed this deed. Nothing more, really. But Guru Nanak moves on in the next couplet to define these same deeds *internally*. Why not cleanse the soul by dipping (*naho*) in the *teerath* that lies within (*antargat*)? How is that to be done – by listening (*sunea*), by believing (*manea*) and loving (*keeta bhao*) the word of the Guru. In the first 200 pages of the GGS, one would find the word *Teerath* some 23 times. Each one has a new and novel interpretation, but the foundation of it all is the same – pay attention to the inner *teerath*. The external one is a waste of time given the investment of resources (time, effort) required to perform it.

Back to the issue of *Hukam*. In the GGS, the concept *Hukam* appears roughly twice on each page. Which means it is directly referred to about 3,000 times in the entire Granth. The number of references increases if the other synonyms of *Hukam* (*rajayee, bhana, agiya*, etc) are taken into consideration. There are also plenty of indirect references to *Hukum* such as *keeta* (His doing), *Karna* (His making), *Chahat* (His desire) etc. Then there are references of the consequences of coming within the *Hukam* such as *Sehej* (literally without self effort, or letting things happen according to their pre-ordained *Hukam*). The amount of detailed, varied, meticulous and exhaustive coverage given by the entire GGS to *Hukam* should give the Sikh an indication of the centrality and foundational nature of the concept. The *Hukam* is the nucleus of the cell of Sikh philosophy. It is the heart of the Sikh body of spirituality. And it is the hub of the Sikh world of Godliness. This is why Guru Nanak's *Japji* begins with this concept.

So integral is this concept, that I have come across many a *gurbanee* knowing Sikh explain his entire existence, appearance and daily *rehat* on the basis of *Hukum*. Knowledgeable *parcharaks* never fail to educate the *sangat* on innovative and novel *gurbanee* illustrations on *Hukum*. As stated above, *Assa Di Vaar* (for instance) has revealing verses on the antonym of *Hukam* such as *Haumai Deeragh Rog Hai, Daru Bhee Es Mahe*. Just like *Hukam* is to be found within, so is *Haumai* (ego). Even the remedy (*daru*) for *Haumai* is to be found within the inner self (the word *Es* means inner recesses of the mind). So intriguing is this line of philosophical thought that it sets the human mind on a

powerful journey of discovery within *gurbanee*. An equally intriguing line of thought is found in Guru Arjun's *Sukhmani* about internalizing *Hukam*. Given that *Hukam* (just like any man made command, rule, order etc) can be followed in fear, in need, or out of personal or collective benefit, the fifth Nanak introduces the spiritually exalted and acceptable way of following the *Hukam* thus: *Prabh kee Agiya Aatam Hetavey, Jeevan Mukat Sou Kahavei. Jeevan Mukat* literally translates into salvation while living (as opposed to salvation that comes after death, which incidentally has virtually little place in *gurbanee*). This concept alone is fascinating, and Guru Arjun says *Jeevan Mukat* is accorded to one who internalizes *Hukum* which is defined as *Aatam Het-avey*: literally loves (*het*) with ones heart (the second meaning of *het*) and soul (*atam*). How this internalization operates in real life and how *Jeevan Mukat* gives meaning to everyday spiritual life is the subject of the rest of this 8th *Astpadee* of *Sukhmani*. Similarly intriguing is the concept of *Sehej* – allowing *Hukum* to take its course within the human life with little or no interference.

But being a foundational and integral concept, *Hukam* is also one which creates the most basic and primary confusion amongst Sikhs attempting to understand it. The most basic difficulty arises from the apparent contradiction between *Hukum* and choice, between God's Will and human intellect, between what happens to us (ordained) and what we can do (human options) and between active doing (*udam*) and letting things happen (*sehej*). The often heard layman's argument goes something like this: if everything is *Hukum*, then what role does my intellect, choice and free will have in my spiritual journey? Bring the argument down a couple of notches on the scales of sophistication, and the question becomes: Since everything is *Hukum*, then I will walk the path only when the *Hukam* comes to include me. Bring it down even lower: I am a thief (or anything else that is negative) because that is the *Hukum* for me. Since I am a *Hukmi* thief, you can't take issue with that. Give the question philosophical language and it becomes: Where does one place the human choice within the parameters of *Hukum*. Give it question a practical twist and it becomes: What is the *need* for spirituality, of religion and everything connected to it, if everything is *Hukum*.

Gurbanee provides answers which not only point to the relevance of both the human intellect (choice, free will and mind) and *Hukam*; but tells us that they are not inherently contradictory (even though many a dictionary would put them as antonyms). On page 1425 Guru Nanak writes: *Aklee Sahib Seveay, Aklee Payeah Maan*. Venerable service is service done with (the use of) one's intellect (*akal*). *Aklee Parh Ke Bujhyea, Aklee Kechay Daan*. It is through the use of intellect that one gathers knowledge (*Parh*), knows (*bujyeha*) and distributes this knowledge. *Nanak Akhey Raho Eh, Hor Galan Shaitan*. Says Nanak, this is the way (through

intellect), to say otherwise would be a lie. On page 789 Guru Nanak says: *Andhey Aklee Baharey, Moorakh Andh Gyan. Nanak Nadree Baharey Kadey Na Pavey Maan*. Those who are devoid (*baharey*) of intellect (*akal*) are blind and foolish when it comes to divine knowledge (*gyan*). Non-venerable (*na pavey maan*) are those who are devoid of His blessing (*nadar*). This sampling of *gurbanee* verses should help establish not only that intellect has place in spirituality, but that it has an important and critical place. And that it is placed on par with things normally considered beyond the intellect such as blessing (*nadar*) in this case.

That the human mind is endowed with intellect and choice is without doubt a parcel of *Gurbanee's* messages. The beginning point of discussion while trying to make sense of the apparent contradictions between choice (human intellect) and *Hukam* is the contention that if the former had no relevance, then there would be no need for religion, prophets, spirituality, and the entire gamut of things connected. If human intellect and choice were of no consequence, then *gurbanee* and *sikhi* would be of no consequence. The reality is stark: every single human being has a clearly inherent choice between wanting to be spiritual or otherwise. One does not have to earn this choice, it is intrinsic. Similarly, for every Sikh there is a choice of wanting to connect to *gurbanee* or otherwise. And for every connected / disconnected Sikh there is further a choice with regards to degree – how deeply or how superficially to connect. Taken to its logical conclusion, the human intellect has a choice at every single step all the way. Human beings are not human without intellect and choice. Taken in totality, the presence of intellect and choice is the inherent *Hukam* of being human (*likhiya naal*).

It is also the *gurbanee* view that *Hukam* is inherent in every single choice that the human intellect makes. A narrative might help illustrate the raw basics of the point. An individual is requested to lift a leg. He lifts his left leg. Now he is asked to lift his other leg. He *cannot* – *unless*, of course, he puts his lifted leg down first. The raw basics are that this individual was asked to lift a leg. The choice of left or right was his to make. He used his intellect to calculate (one assumes based on prior experience, ability to balance his body on one leg etc) that it would do best to lift his left leg. But once he lifted his left leg, he could not *simultaneously* lift his right. In raw terms, this is the inherent *Hukam* of the choice he made. He also could not lift his right leg, *unless* he put down his left one. In raw terms again, this the consequence of his first choice. In the simplest of explanations, the individual had the choice of which leg, but he had no control of the consequences. The consequences were written "within his choice" (*Nanak Likhiya Naal*) and he had no way of going around the consequences. There are real limitations of the human intellect and choice. He has no control over the "law" that

he could not lift his right leg *unless* he put the left one down first. The consequences followed his choice. While the choice of which leg was entirely his own, the consequences were totally beyond him.

Modifying this simple narrative involving a physical act (lifting a leg) into a religious matter would turn out as follows: An individual has the choice of joining the *sangat* in worship or join his buddies in his regular hangout. Another has the choice of spending time indulging in a novel or contemplating on *gurbanee*. And so on. But if one decided to write out the statements of consequences/rewards/detriments of the choices, one would have to use words such as “unless,” “if and only if,” cannot happen simultaneously etc – suggesting that these were subject to some laws and beyond choice.

In Japji, Guru Nanak says *Aapey Beej Aapey Hee Kahao, Nanak Hukmee Avo Jaho*. Translation: One reaps as one sows, says Nanak, it is in (such) *Hukam* that the coming and going happens. In Sri Rag, the Guru says *Jeha Bijey So Lune, Karma Sandra Khayt*. Translation: One reaps as one sows, in this life- field (*Khayt*) of Cosmic Law (*Karma/ Hukam*). In *Assa di Vaar* the Guru says *Bijey Bhikh Mangey Amrit, Vekho Eh Nioa*. He sows poison and expects nectar; this is the nature of (human) justice.

Taking the sampling of verses in the preceding paragraph as beads of a single rosary of thought, we can draw the following conclusions regarding choice and *Hukam*. First, choice (and intellect) is ordained upon the human mind by the Creator by His *Hukam* and this defines the human being and distinguishes the human mind from the non human living beings. The use of the words *Apey Beej* and *Jeha Beejay* clearly implies actions (sowing) that are completely within the realms of free will and choice of every individual. Second, once choice/intellect is ordained, its use is exactly that – free choice. Choice, if not free, is of not choice. Again the words *Apey* and *Jeha* point to choice that is one hundred percent within the control of the individual self. Third, every choice brings about certain consequences. These consequences are “written within the choices that we make,” and thus the subject matter of *Hukam*. The words *so lune* indicate that consequences are set *according* to our chosen actions. One cannot make a choice and then say “I don’t want to receive the consequences.” The use of the words *Apey Khao* immediately after *Apey Beej* are clear indication that the consequence is by law to the one who sowed. Fourth, consequences are no longer subject to our choosing. One cannot also say that I will make choice A, but want the consequence of B, C or D. The use of the words *vekho eh nioa* makes clear reference to such a consequence.

One is now able to provide basic answers to the questions raised above. Question: If everything is *Hukam*, then what role do *I* have in my spiritual journey? Answer: the

individual’s role is to exercise one’s choice and intellect as ordained in *Hukam* by the Creator and received in *Hukam* by every individual. The individual’s role is to learn, understand and know the consequences of his choices and accept them willingly. Question: Since everything is *Hukum*, then I will walk the path only when the *Hukam* comes to include me. Elaboration: While such a stance has the appearance of being overly steeped in *Hukam*, at the very core it indicates a choice, namely one of rejecting the path. It further indicates the use of intellect (even if in a disingenuous manner) of putting the responsibility of one’s choice (even if deceptively) on *Hukam*. It also indicates the choice to deceptively postpone walking the path (while waiting for the *Hukam* to include me). Answer: One would have to make a free and conscious choice of wanting to walk the path as the starting point. Question: Since I am a *Hukmi* thief, you can’t take issue with that. Answer: So long as every thief has the choice of remaining one, giving it up or taking it to the next level (such as cloaking the act within spiritual language) – the business of thievery remains a choice. What are *not* within the parameters of choice are the consequences. Question: What is the *need* for spirituality, of religion and everything connected to it, if everything is *Hukam*. Answer: There would indeed be no need for spirituality and religion if human beings had no free choice and no intellect. But because the *Hukam* for human beings is to have an intellect that embodies free choice, spirituality and its rejection (even condemnation) will always remain a choice. The *need* for spirituality arises when the individual seeks to reap certain outcomes for the benefit of his mind, body and soul. Because reaping in life is connected to sowing, spirituality provides the equation to achieve this. In other words, spirituality endows the individual with the knowledge, motivation and inspiration to make the appropriate choices with regard to sowing. As Guru Nanak says: *Jeha Bijey So Lune, Karma Sandra Khayt*.

Note: Comments and questions may be directed to the writer at dhillon99@gmail.com - Editor

DIVALI AND SIKHI

By Karminder Singh Dhillon Ph.D (Boston)
Kuala Lumpur, Malaysia.

This article is inspired by the actions of some *parbhandaks* and *sangats* to celebrate Divali within the precincts of the local *Gurdwara*. Such celebrations range from encouraging Sikhs to bring sweets and delicacies to the *Gurdwara*, lighting the *Gurdwara* premises with oil lamps, to actually conducting full scale *kirtan*, *katha* and *ardas diwans* in relation and in conjunction with Divali.

Some *parbhandakis*, *parcharaks* and *ragees* have justified

such practices by quoting / singing *Gurbanee*, citing historical incidents that connect Divali to our Gurus, and by pointing to the prevailing practices relating to Divali of the *Harmandar Sahib* and other *Takhts*.

This article thus aims to (i) examine the *Gurbanee* quotes that are said to give the spiritual nod for Divali to be celebrated as a Sikh festival, (ii) examine the Divali-related Sikh historical incidents cited, and (iii) encourage evaluation of prevailing practices (pertaining to Divali) in the Golden Temple etc. The final part of the article will attempt to put Divali into its original and proper perspective by tracing the origins, purpose and philosophy of the festival.

DIVALI AND GURBANI.

The most commonly sung and quoted *Gurbani* verses relating to Divali are derived from Bhai Gurdas's¹ *Var 19 Pauree 6*. Sikh *ragees* sing this *pauree* and explain it as evidence that Divali and the lighting of lamps is to be celebrated as an authentic Sikh practice. For a full understanding, the entire *pauree* is quoted below. An explanation of the *pauree* follows.

*Divali Dee Rat Deevay Baleean.
Tarey Jaat Snaat Ambar Bhaleean.
Fullan Dee Bagaat, Chun Chun Chaleean.
Teerath Jatee Jaat Nain Nihalean
Har Chandauree Jhaat Vasae Uchaleean
Gurmukh Sukh Fal Dat Shabad Smaleean.*

Keen readers of *Gurbanee* know that the main message of a *shabad* is encapsulated in the *Rahao* line. This is the generic rule of the five thousand plus *shabads* that are written by the Gurus and *Bhagats* in the *Guru Granth Sahib* (GGS). The writings of Bhai Gurdas do not follow such a practice. Bhai Ji does *not* use *Rahao* in any of his 912 *paurees* (in 40 *vaars*), 672 *Kabits* and 3 *swayees*. In all his writings, his main message is always contained in the final verse of the *pauree*, *kabit* or *swayea*. The first five lines of every *pauree* are illustrations / explanations for the real message which is provided in the final / concluding line.

A translation of the above *pauree* is as follows:

*The lamps of the night of Divali eventually burn out.
The stars of the night sky stop sparkling when dawn comes.
The beauty of the orchard disappears as the flowers are picked.
The gaiety of the place of pilgrimage dies when the crowds leave.
Life- even as bestowed by God- is temporary; settled and then
destroyed.
Yet, the Gurmukh is blessed with the fruit of permanent joy through
his Immersion in the Shabad.*

The meaning of this *pauree* is therefore as follows: A *Gurmukh* seeks bliss from the *Shabad*. The joy that comes from the *Shabad* is not as temporary as the lamps that burn

on Divali night, the star-lit night skies, and the beautiful sights of the blooming orchard, the joyous atmosphere of the places of pilgrimages or of human life itself.

As stated above, Guru Arjun Dev Ji bestowed the title of *Gurbanee dee Kunjee* (the key to understanding *Gurbanee*) to Bhai Ji's writings. In other words, understanding Bhai Gurdas provides one the key to unlock the treasures of the GGS. Guru Arjun recognized him as an interpreter par excellence of *Gurbanee*. As is the case with all of Bhai Ji's writings, he is extolling the Sikh to link spiritually with the *Shabad* – by which he means the GGS and all the messages that are contained therein. This *pauree* is written to give inspiration to the Sikh to connect with the *Shabad* by virtue of the **permanence** of the joy that comes as a result.

Now, to use the first line of this *pauree* – *Divalee Dee Raat Divey Baleean* – as *Gurbanee* justification for Sikhs to light lamps (or otherwise celebrate) the Divali night is ignorance – feigned or genuine. If that is the case then gazing the stars (the second illustration of temporariness in line two) can also be argued to be a call by Bhai Gurdas for Sikhs to worship the planets. On the same account, then planting orchards and going for *teerath yatra* or pilgrimages (as mentioned in lines 3 and 4) is also recommended Sikh spiritual practice. Each of the four events in each of the four lines are examples / illustrations used by Bhai Ji to make a concluding point regarding a particular characteristic (permanence of the joy) of the *Shabad*. This characteristic of the *Shabad* is **contrasted** with characteristics of the four events. Surely then, it would be highly disingenuous to suggest that the events being contrasted are acceptable as Sikh practice.

A cursory examination of the language used by Bhai Ji in the *pauree* gives indication of his emotions. Lamps are lighted. The word for lighted is *Jagaeyan*. However, Bhai Ji uses the word *Baleean* – meaning burned. He is saying “lamps burn away.” His emotive context is easily discerned from here. The emotion behind “lighting” a lamp is generally positive. Lighting lamps gives one a sense of creating light and brightness. But Bhai Ji's emotions are concerned with the temporariness of the act – that the lamps (no matter how many positive feelings they create) *eventually* burn out, or burn to cinder, burn to darkness. Bhai Ji's message is concerned with the *final* outcome – that lamps burn out. His concern with the *initial* act (the lighting / *Jagayean*) is no more than to indicate its temporariness. He is using this act (and others) to explain the concept of temporariness as opposed to permanence (of the joy of the *Shabad*) – which is his *main* concern. Hence to interpret this line as a call by Bhai Ji to Sikhs to “burn” lamps on Divali night is to miss the point all together.

It must also be pointed out that apart from singing the above

pauree and interpreting it (albeit wrongly), no *ragee* or *parcharak* has been able to find a single *shabad* from the 5,867 that make up the GGS that discusses Divali. In fact the word Divali or any of its equivalents does not appear in the GGS even once. This alone should make any Sikh wonder. Why would a Sikh related festival (if indeed Divali was such) not be mentioned even once in the GGS? Even in this *pauree* of Bhai Gurdas Ji, the issue is the burning away of lamps during the Divali night – not the *celebration* of Divali per se. It therefore goes without saying that attempts by some of our *ragees* and *parcharaks* to stretch to breaking point the meaning of this line requires nothing less than distortion.

DIVALI AND SIKH HISTORICAL INCIDENTS.

Two significant historical incidents are cited by those who attempt to link Divali to Sikh history and spirituality. The first relates to what is termed *Bandee Chor Divas*, (literally: prisoners release day) and is related to Guru Hargobind Sahib, our sixth Guru. And the second is Bhai Mani Singh Ji's martyrdom. Both need examination to separate fact from apologetic thinking.

(i) *Bandee Chor Divas*. Sikhs have been told that Guru Hargobind Singh Ji was ordered released from the Gwalior prison by Emperor Jahangir. Guru ji accepted the release on condition that 52 other Hindu kings / princes imprisoned in the same jail be released together with him. The Guru, upon securing the release of the kings, himself arrived at Amritsar, and the Sikhs celebrated by doing a *deep-maala* (literally: rosary of lighted lamps) display at Harmandar Sahib. This release happened on Diwali day. So on Diwali day, Sikhs actually celebrate the release from prison of Guru Hargobind ji – by lighting lamps.

Is this an accurate depiction of Sikh history and an accurate interpretation of Sikh sentiment? Or are some Sikhs so eager to celebrate Divali, and so fervent to want to link Divali to Sikh practice and tradition that they simply *had* to find or create an incident that is suggested to have happened on or close to Diwali day, and use that as a pretext to celebrate? The following arguments will help answer this question.

First, the euphoria of *Bandee Chor* – a Guru being released from prison – needs to be looked at within the context of Sikh history. In 1521 Babur attacked Saidpur at Ahmenabad and reduced the city to rubble. Guru Nanak, witnessing the episode of destruction went up to Babur and critiqued him in spiritual yet stinging terms, as recorded in his *Tilang Raag Shabad* on page 722

*Paap Kee Janj Ley Kablon Dhaeya, Joree Mangey Daan Ve Lalo
Saram Dharam Doe Chap Khaloe, Koor Firey Pardhan Vey Lalo.*

Translation: Bringing the marriage party of sin, Babar has invaded from Kabul, demanding our land as his wedding gift,

O Lalo. Modesty and righteousness both have vanished, and falsehood struts around like a leader, O Lalo.

The result of the critique was a harsh jail sentence for Guru Nanak and Mardana who were thrown into prison with thousands of others – mostly women and children meant to be sold as slaves in Kabul. Guru Nanak gave solace to the prisoners, consoled them, and stood up to Babur as their representative. After a discourse with Guru Nanak, and having made to realize his folly, Babur ordered Guru Nanak released. The Guru's condition was that he would only accept release if each and every prisoner was released. Now the question: Why aren't Sikhs extolled to celebrate Guru Nanak's *Bandee Chor Divas*? Why is there no *Deep Maala* to commemorate this day? Because it does not coincide with Divali? Or it did not happen close enough to Divali day? Or there was no Harmandar Sahib to be lit up with lamps then? Or simply because this *Bandee Chor* provides no pretext for celebrating Divali?

The story of Guru Hargobind's release on Diwali day deserves further examination. Given that the 52 Kings were Hindu, their release on Diwali day is of significance to them and their subjects. It is thus entirely possible that Jahangir – upon the persuasion of his Hindu wife - decided to release them on a day that was auspicious to the Hindu Kings. Sikhs are told that the *deep mala* was done at Harmandar Sahib upon the Guru's arrival at Amritsar. Gwalior is in Agra – 120 miles out of Delhi. An express train journey from Delhi to Amritsar these days takes eight hours. The mode of travel by Guru Hargobind would have been horse back, or a horse carriage. Even if the Guru had rushed back to Amritsar – without stopping to meet with any of the *sangats* that would have gathered to greet him at the many villages and districts between Agra, Delhi and Amritsar – he would have arrived four or five days if not weeks *after* Divali. Not meeting with the multiple *sangats* en-route and rushing back to Amritsar is highly uncharacteristic of any Guru. No Guru would leave behind *sangats* to rush off to Amritsar or anywhere else. What was he rushing there for? To sit on a throne as the 53rd Hindu King? In any case, even if he did rush, Guru Hargobind's arrival would *not* have coincided with Divali – it would have been off by four or five days at least.

The performing of a *Deep Maala* itself needs examination from a Gurmat point of view. There is no Sikh spiritual activity that resolves around the *Diva* (lamp). Beyond an article of practical use (providing light), *Gurbane* discounts any and all *Diva* related rituals. In fact *Gurbane* discards physical *diva*-related ritual and instead gives inner spiritual context to the lamp. On page 878 of GGS, in *Ramkali Raag* for instance we have an entire *shabad* devoted to the *Diva* by Guru Nanak.

*Shape your lamp on the wheel of good actions.
In this world and in the next, this lamp shall be with you.
Within the heart, this lamp is permanently lit.
It is not extinguished by water or wind.
Such a lamp will carry you across the water.
Wind does not shake it, or put it out.
Its light reveals the Divine Throne.
The Khatrees, Brahmins, Soodras and Vaishyas cannot
find its value, even by thousands of calculations.
If any of them lights such a lamp, O Nanak, he is emancipated.*

Gurbanee accords similar treatment to another practice involving the Diva namely the *Aartee*. Physical *aartee* as a ritual is discouraged and *Gurbanee* provides inner spiritual context to *Aartee* in the shabad *Gagan Mei Thaal Rav Chand Deepak Baney* (Dhnasree First Guru).

*Upon that cosmic plate of the sky,
the sun and the moon are the lamps.
The stars and their orbs are the studded pearls.
The fragrance of sandalwood in the air is the temple incense,
and the wind is the fan.
All the plants of the world are the altar flowers in offering to You,
O Luminous Lord.
What a beautiful Aartee, lamp-lit worship service this is!
O Destroyer of Fear, this is Your Ceremony of Light.*

It is thus unlikely that Sikhs would have indulged in a mass lamp lighting ritual or *deep mala* to welcome their Guru. It is even more unlikely that the Guru would have allowed his Sikhs to indulge in a ritual that was not only of no significance in Sikhi, but against *Gurmat*. It is more likely that huge numbers of Sikhs thronged to visit him on the way from Agra to Amritsar and he had divans of *kirtan*, *katha*, *langgar sewa*, and *parchar* for weeks culminating in a grand gathering at Harmandar Sahib.

If one assumes that Guru Hargobind started the practice of *deep mala*, in defiance of the teachings of the first 5 Gurus, then one must look at other historical events of stature and importance. It is worth noting that there is no record of the Sikhs having performed *deep mala* when Harmandar Sahib was inaugurated, when the first *parkash* of the GGS was conducted, when Akaal Takhat was installed, when Guru Hargobind initiated his *Meeri Peeri* army, and or when he returned victorious in each of the four wars he fought with local Mughals. These are all events that happened within a 50 year span (before and after) of the sixth Guru's release from Gwalior. If indeed *Deep Maala* was an accepted practice then, it would have been done on all these other occasions. Yet, it was not. Surely no Sikh would have trouble accepting that *all* of the historic events above would be of a higher importance to the Guru when compared to his release from prison. Why then is a lesser event being celebrated with a grand *Deep Mala*?

An examination of the collective mental psyche of the Sikhs at the time of their Guru's release will shed light on the probability of the Sikhs undertaking an exercise of lighting thousands of lamps to celebrate Diwali. Jahangir had, on 30th May 1606, after having kept him in prison, put to death in the most inhumane and cruel way, the fifth Guru of the Sikhs,. That this was the first martyrdom of the Sikhs, that their peace loving and beloved Guru was the victim, and the terrible tortures he endured had a lasting impact on the Sikh collective psyche. The Sikh psyche was tormented and beleaguered beyond imagination. One Guru was cruelly executed; the successor was imprisoned for one year. It is impossible to imagine that the Sikhs would have decided to have *any* grand celebration (Divali or otherwise) with the cruel and inhumane death of their Guru still fresh on their mind. It is equally impossible to imagine that Guru Hargobind would have allowed or condoned a grand celebration to commemorate his own release from prison. For someone who was prepared to die in battle four times with the Mugal tyrants, and for someone to call upon his Sikhs to be ever prepared to lay down their lives for justice, being jailed would have been as trivial as being released.

In light of the above, it is clear that the *Deep Maala* story is concocted as an after thought by people eagerly seeking to provide a historical justification to link Diwali to the Guru. The similarity between the story of Guru Hargobind returning to Amritsar and that of Ram Chander returning to Ayothya to celebrate Diwali (elaborated below) is striking enough for Guru Ji's Bantee Chor celebration to come across as un-imaginative, wholesale plagiarism and dull fabrication. As is the case with most afterthoughts – they do not withstand careful scrutiny, are shaky at best, and dubious at worst. Given that lighting lamps was the standard way of providing light and given the huge crowds present when Guru Hargobind arrived from Gwalior, a great many lamps may have indeed been used for their practical value. But if using many lamps constituted *Deep Maala*, virtually every day before the advent of electricity would have been a *Deep Maala* day at Harmandar.

(ii) *Bhai Mani Singh's Shaheedee*. Sikhs are told that Bhai Sahib Ji sought to have a gathering of Sikhs during the Diwali of 1737. The local ruler agreed to not persecute the Sikhs who attended provided Bhai ji agreed to pay a fixed amount of money. Subsequently, upon discovering that the ruler had devised a plan to attack the *sangat*, Bhai ji sent notices for the Sikhs to not attend this function. There was thus no function and Bhai ji refused to pay the agreed amount to the ruler. He refused to allow the existing *golak* of the *Guru Ghar* to settle the amount due. As a result, Bhai ji was cut up limb by limb.

This incident is used to portray the fact that Sikhs did celebrate Diwali as a religious function because that is what

this great *Shaheed* intended to do. But was that the intention – to celebrate Divali as a Sikh religious function? Or was Bhai ji merely using the occasion to gather Sikhs to conduct a spiritual diwan that had everything to do with Skhi (Kirten, Gurbani recitation, langgar sewa etc) and nothing to do with Divali per se? In any case, the function was never held. More importantly, the outcome of the Divali of 1737 was the cruel limb by limb mutilation of a brave, noble, bright and principled jewel of the Sikh community. Only one thing can be worse than this cruel annihilation of a man of God. That would be to use his name, his sacrifice, and his loss of life to sanction us Sikhs to do *deep malas*, distribute sweets and to *celebrate* this day. And those who are most guilty of such gross deviation are the present day guardians of the Harmandar Sahib. What is most disturbing to the Sikh psyche is the fact that the roots of this great martyrdom of a great *Bhram Gyani panth rattan* soul lay in his desire to maintain the sanctity and dignity of Harmandar.

DIVALI AND HARMANDAR SAHIB.

In what can be described as a senseless waste of funds, money and energy sincerely contributed by Sikhs who look to the Harmandar as their spiritual guidance, *parbhandaks* of this seat of holiness conduct, at virtually every Divali night an ostentatious display of fireworks, *deep mala*, and distribution of sweets. To see Harmandar Sahib (and other leading *Gurdwaras* and *Takhats* – notably Patna and Damdama) take part in a ritual so decidedly critiqued by the GGS, on an occasion so unrelated to Sikhi – is a clear indication of the spiritual and moral corruption that has seeped into today's Sikh spiritual leadership.

No authority at Harmandar, Patna or Damdama has been able to justify their Divali night extravaganza save to quote *Pauree 6 Vaar 19* of Bhai Gurdas Ji, mention *Bandee Chor Divas* and link to Bhai Mani Singh's *Shahidee* – as discussed above. No one can authoritatively give a time frame when this practice started. It certainly was *not* practiced during the Guru's times because there is no mention in the GSS. Such practice certainly did not happen during the 100 years or so after the demise of Guru Gobind Singh in 1708 and defeat of Baba Banda Singh *Bahadur* – as the Sikhs – hunted as they were by the rulers of the day - were hiding out in the jungles as guerillas.² The Harmandar itself was destroyed many times over during this period to prevent the Sikhs from even secretly visiting it to get spiritual strength. This period is replete with tales of Sikhs challenging each other to go for a dip in the *Sarowar* (pool) of Harmandar Sahib. The challenge was substantial as it involved the risk of getting caught and losing one's life. The price of the head of a Sikh was up to 80 rupees. It is thus difficult to believe that Sikhs would have conducted a *deep mala* or any celebration every year on Divali under such circumstances during these 100 years.

Yet it is highly likely that the divali related *deep mala* crept into Sikh Gurdwaras sometime during these 100 years of a tumultuous period. Since the Sikhs were fighting for survival in the jungles of Punjab, the hills of Jammu and the deserts of Rajasthan, the Sikh *Gurdwaras*, including the major historical sites were in the hands of *Mahants*, pseudo-sikhs, government backed deviant Sikhs etc. By and large they were anti-Sikh and had their philosophies rooted in deviant practices or Bhramanical beliefs. This is a period when Bhramanical rituals such as *Lohree*, *Maghee*, *Rakhree*, *Shraad*, *Sangrands*, *Maasiyas*, *Puranmashi*, *Karva Chauth*, *Dushera*, *Divali* etc were brought into and institutionalized as "Sikh" practices. One century was more than enough for these rituals – even though tossed out by the GGS – to be rooted firmly in Sikh *maryada* (Gurdwara practice).

When Sikh Raj was established in 1801 – the Sikhs were no longer hunted, but their Gurdwaras continued to remain in the hands of the deviant Sikhs. Maharaja Ranjit Singh's ministerial portfolio for Sikh Religion was in the hands of the Dogra brothers who were Hindu converts from Jammu and Kashmir. We now know that these brothers were on the pay roll of the British for the purpose of destabilizing the Sikh Raj. These Dogra brothers sat as *parbhandaks* of Akaal Takhat, sanctioning deviant practices and doling out huge sums of money and land to the deviant *Mahants*. It is thus most likely that Divali related *Deep Mala* at Harmandar Sahib and other leading Sikh Gurdwaras was regularized during this period. When the British annexed the Sikh Raj, these *Mahants* and controllers of Sikh Gurdwaras were supported by the new rulers for politically expedient goals and actively allowed to carry on their activities. It was during the British rule (Guru Nanak's Niranghari Gurpurab of 1942) that the first Akhand Paath of the Bachittar Natak Granth (dubiously called Dasam Granth) was conducted at none other than the Akaal Takhat itself ! It wasn't until the Singh Sabha Movement of the early 19th Century that the historical Gurdwaras were liberated and put under the control of SGPC. These Gurdwaras were physically liberated, but Sikhs are still trying to liberate themselves from the deviant practices and rituals that were rooted by their previous occupiers. At the same time, non-historical and local Gurdwaras continued to remain in the hands of individuals and a host of *deras* have sprung up. The *deras* are run by a sanitized version of the *Mahants* known as *Sants*. A good number of local Gurdwaras, including diaspora Gurdwaras are staffed by Granthis who are the products of *dera* philosophies and *Sant* influences. It is in this context that the introduction and continuation of Divali *deep mala* (and other Bhramanical rituals) at Harmandar Sahib (and other Gurdwaras) is perhaps best understood.

UNDERSTANDING DIVALI.

It now remains to explain Divali within the context of

Indian spirituality. *Bramanism* dictated the classification of Indian Hindu society into four main groups – *Brahmin*, *Khatri*, *Veshyas* and *Shudars*. Dress, occupations, language and celebrations were allotted accordingly to allow for distinctions to be made at the outset. The Brahmin thus celebrated *Vesakhi* while the *Khatri*s considered *Dushera* to be their main celebration, The *Veshayas* – because they were the *Bania* or business class – were allotted Divali which is a celebration of *Laxmi Puja* (goddess of wealth). The *Shudars* – because they were lowest in the pecking order of castes – were deemed satisfied to consider *Holee* as their main celebration whence forth they gathered to chuck colored dust at each other in the name of guttural fun.

(i) The Philosophy. Divali is a shortened version of *Deepavlee*; meaning a festival of lamps. It is fixed on the moonless (*masia*) night of the month of *Kathak* – a month associated with labour (as opposed to *Veskahi* which is associated with reaping the benefits). By definition *Kathak Masia* falls at the end of the “working month.” The day after Divali is known as *Vishkarma Divas* (literally: day of no-labour – also name of a *devta*) and then next *Dhan Chaundas* (literally: day of wealth – also name of a *devta*). Wealth will only arrive if the deity of wealth – Laxmi arrives on Divali night, and the devotee is home waiting for her. So prior to Divali, devotees clean their homes, give it a new coat of paint etc. On Divali night, they light up their homes, perform fireworks, and distribute sweets – in anticipation of Laxmi’s arrival. The main door of the house is never closed on Divali night. Laxmi’s photo is adorned with silver and gold decorations and *Kesar* and *Ganesh* are drawn in full color on the walls / floors of the house. Many devotees gamble during Divali night hoping for wealth. Shivji and his consort Parvati are commonly depicted as gambling during Divali night. The Ramayan narrates a session of gamble between Ram and Sita on Divali night.

(ii) The History. Given that the civilization of India is 5,000 years old, a number of significant events would have coincided with Divali. Of these the most significant is the return to Ayothya by prince Ram Chander after having defeated rival king Ravan. This battle is depicted as the triumph of good over evil. Divali night has therefore since witnessed fireworks and *deep malas* (to celebrate victory) and the burning of effigies of Ravan.

CONCLUSION.

It is fairly clear therefore that Divali is a celebration that holds deep philosophical and historical significance to followers of the Hindu / Bramanical faith. And it is equally clear that Divali has no significance whatsoever from the view point of Sikh philosophy, *Gurbane*, *Gurmat* and Sikh practice.

Sikhs, having lived in cosmopolitan Punjab from the days of Guru Nanak would have undoubtedly shared the joy of Divali (and even the Muslim celebrations such as Eid) with their neighbors and countrymen – without sharing the philosophical underpinnings of the event. The same can be said of Sikhs outside of Punjab and India who live in mixed societies. It is thus likely that Divali has been accepted from the social and cultural perspective by the Sikhs – in the name of good inter-communal relations and ties. A good number of Sikhs living in western countries are known to “celebrate” Thanksgiving, Christmas and New Year, - without ascribing to the religious and spiritual connotations of these events - presumably within the spirit of good citizenship. As a minority almost everywhere, Sikhs have perhaps better understood this principle than others. There is nothing in *Gurmat* that prohibits a Sikh from sharing in the joys of his neighbours and countrymen.

But attempts to provide Sikh philosophical and historical basis to Divali (and any other non-Sikh celebrations) and endeavors to bring these functions to Gurdwaras are grossly misguided. Such endeavors necessitate the distortion and manipulative interpretation of *Gurbane* to provide basis where none exists. They make a mockery of the rich Sikh tradition by implying a bankruptcy of indigenous Sikh celebrations. Such attempts falsify Sikh history and rob our younger generations of the chance to appreciate their own distinct identity. The spiritual esteem of the Harmandar Sahib (and other sites) is undoubtedly affected amongst *Gurmat* and *Gurbane* appreciating Sikhs over the misguided and wasteful actions of these *Gurdhaams* to burn lamps and conduct fireworks on Divali night. Above all, such actions lower the esteem of the Sikhs in the eye of our Gurus as indicated by Guru Gobind Singh: *Jab Yeh Gahe Bipran Kee Reet, Mein Na Karoon En Kee Parteet*. The trust and faith (*parteet*) that the Guru placed in Sikhs may simply be lost in so doing.

[The author can be contacted at dhillon99@gmail.com ED]

1. Bhai Ji (1551- 1636) was a contemporary and uncle of Guru Arjun. The first version of the Granth Sahib (*Pothee Sahib* or *Kartarpuree Bir*) was written in the handwriting of Bhai Ji as narrated by Guru Arjun during the compilation process over a period of two years. Bhai Ji is further credited for the tireless *Sikhi parchaar* that he did in and outside of Punjab. Guru Arjun did not include Bhai Ji’s writings in the *Pothee Sahib*, but accorded the title of *Gurbane dee Kunjee* (the key to understanding *Gurbane*) to Bhai Ji’s compositions. Sikhs consider Bhai Ji to an exemplary Sikh philosopher and his writings are accepted by the Sikh *Panth* (as sanctioned by the *The Sikh Rehat Maryada*) as *Banee fit for Kirten and Katha*. The only other Sikh writer whose writings enjoy a similar stature is Bhai Nand Lal Ji.
2. Guru Gobind Singh’s demise in 1708 was followed by Banda Bahadur’s reign until 1716. The Sikhs underwent terror at the hands of Mughal rulers and grouped under Misl (12 groups or bands of Sikhs) in 1747 which was the year of the first of nine invasions of Ahmad Shah Durani. The Misls used guerilla tactics for survival, and lived inside or in the fringes of the jungles. Baba Deep Singh’s sacrifice is while fighting

Durani's attack on the Harimandar in 1757. In 1801 Maharaja Ranjit Singh managed to unite these 12 Misals and created the Sikh Raj headquartered at Lahore. The British annexed this territory in 1849.

ONE GOD UNITES US ALL

6533 Serena Lane
Boca Raton, Florida 33433
561-487-5931
filmbuff602000@yahoo.com

George W. Bush
President of the United States
The White House
1600 Pennsylvania Avenue NW
Washington, DC 20500

November 12, 2008

Dear President Bush,

I refer to this letter as 'the old college try!' I know that *someone* will read it and I hope it will be a person of conscience who will, in turn, pass it on to someone else, and that it will eventually find its way to your desk.

I am a decorated, combat-wounded, Vietnam War veteran. I have been a registered Republican all my adult life. There have been times, under both Republican and Democratic leadership, that I have had reservations about certain policies and decisions of my government. However, I have never been ashamed of my country until now.

About twenty years ago, I converted to the Sikh religion, which originated in northern India about 500 years ago. We Sikhs respect all the world's religions and simply ask that our faith be respected in return. Uncut hair is a central requirement of our faith. Uncut hair is considered by us to be a very special and sacred gift from God. The history of the Sikhs is full of sacrifices which Sikhs made for their uncut hair. These sacrifices included unspeakable tortures and death. In order to keep our uncut hair clean and tidy and to maintain its spiritual purity, a turban is required to cover the hair. Sikhs consider the turban to be a crown. For a devout Sikh to use a razor would be a great sin. The hair gives us a special connection with God and was a symbol enabling Sikhs to preserve their separate identity from the majority populations of India: Hindus and Muslims. The flowing beard of a Sikh is a blessed symbol and is considered a thing of beauty.

It is generally accepted that Jesus Christ kept his hair uncut. The story of Samson in the Old Testament, a man of great strength and courage, points to the fact that human hair is a great source spirituality and power if it is kept uncut. Mel Gibson's movie, *The Passion of the Christ*, graphically

depicted the suffering and death of Jesus. How would devout Christians have felt, if the Romans had also humiliated Jesus by cutting off his long hair and beard? This is how Sikhs feel now. Just because uncut hair is no longer significant in modern times as it was in Biblical times for most Christians and Jews, does not mean it is unimportant to people of other faiths.

Some time ago, a Sikh man, Jagmohan Singh Ahuja, who is incarcerated in the Duval County Jail in Jacksonville, Florida, had his religiously-mandated hair cut off. Hair does not interfere with any routine activity, and poses no danger to the person or anyone he may come in contact with. Of course, there are security concerns in a prison situation. Please note that no one is questioning Jagmohan Singh's incarceration. However, imprisonment should not entail religious humiliation. The American Constitution protects freedom of religious expression for everyone. The Duval County authorities claim that the hair of prisoners is cut in the interest of security. The idea that contraband can be hidden in the hair and beard is an excuse – not an explanation. All body parts, internal and external, are often probed for contraband in prisons, so why is long hair an exception to standard procedures? I am informed that the hair of women inmates in Duval County is *not* cut. Surely, women prisoners are capable of concealing contraband in their hair as well as men. It is not as though we are referring to thousands of inmates. We are talking about a very small number. Moreover, aren't the chances of rehabilitation better when authorities respect the religious principles of inmates? Most people think so.

I contacted Florida Governor Charlie Crist about this matter and was very disappointed in his response. His office told me that the Duval County Jail's hair policy is a local matter outside of his purview. Many elected officials have signs on their desks saying, 'The buck stops here.' This is not a local matter; it is a violation of our First Amendment right of freedom of religious expression. Of course, certain First Amendment rights are lost when one is in prison, but not freedom of religion. If inmates can litigate over bad food; poor cell accommodations; inadequate law books in the prison library, etc. they have not lost all their First Amendment rights.

The Duval County authorities say that they are not violating the First Amendment because they are 'equal opportunity' barbers. They will cut the hair of Sikh men; devout Muslim men; Orthodox Jewish men, et al. In other words, they claim that they are not discriminating against any specific faith, but treating all faiths alike. Discrimination against those faiths that require uncut hair *is* discrimination and a clear-cut violation of our First Amendment rights. I strongly suspect that the intransigence of Duval County on this religious issue is part of a post-9-11 pattern, which does

not help us either at home or in the world at large.

You once said that you and your administration '*would sprint to the finish line.*' I admire you for having said that. Here is an opportunity to do something consistent with that approach. You have an opportunity toward the end of your presidency to correct a terrible injustice and do something very humanitarian that will impress both Americans of conscience and faith as well as people around the world. I do not know the terminology or the process, but surely some kind of executive order can be issued by you that says something like, '*Anyone incarcerated in America will have their religious rights safeguarded per the American Constitution.*'

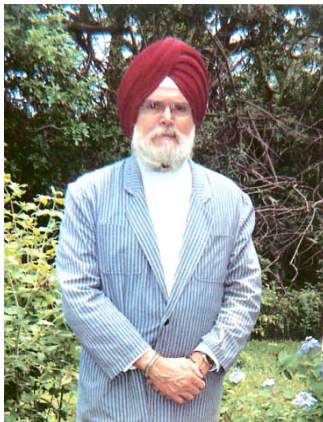
These are troubled times for our country. Shouldn't all Americans make special efforts to convince the world that we respect *all* cultures and religions including those from the East?

With great respect, I implore you to correct this injustice.

Very sincerely yours,

Frank Paul Tarney
a.k.a. Fatehpal Singh-Tarney
USMC Service # 203055

P.S. Here is a recent photo. Does my turban and beard lessen my love of country? It does not. Insensitivity to my religious beliefs is something else...

US AIRWAYS DISCRIMINATES AGAINST SIKHS

US Airways Management:

I am a turban wearing Sikh who uses the airport in Sacramento, California because that is the closest airport for me. I have travelled on almost all the airlines that fly out of

K. T. F. of N. A. Inc. 3524 Rocky Ridge Way, El Dorado Hills, CA. 95762

Sacramento, including US Airways, and never experienced any thing like reported in the Press Release below. I hope you realize that this was an unlawful and shameful act.

Unless I hear from you why this was allowed to happen; what steps you have taken to avoid the repeat of this despicable behaviour of one of your pilots, and what kind of apology you have offered to the three respectable Sikh preachers, whom I personally know and who have preached in a Sikh Gurdwara that I at one time managed, I for one will not be flying US Airways.

Also, the text of this email to you and the Press Release below would be emailed, in 24 hours from now, to the worldwide readers of The Sikh Bulletin, that number in thousands. We would very much like to include your response in that email. Happy Thanksgiving!

Hoping for a satisfactory reply,

Yours sincerely,
Hardev Singh Shergill
Editor-in-Chief
The Sikh Bulletin
12:20 PM, PST
November 26, 2008

PRESS RELEASE

US Airways Pilot Refuses to Fly Plane Unless
Three Sikhs Get Off.
Renowned Sikh Classical Religious Musicians
Face Public Harassment and Discrimination

Bhai Gulbag Singh, Bhai Davinder Singh & Bhai Iqbal Singh

Sacramento, California, USA: In a disturbing incident reminiscent of widespread discrimination in 2001, three eminent Sikh classical religious musicians, Gulbag Singh, Davinder Singh, and Iqbal Singh were 'kicked off' a US Airways flight, and were told that the US Airways pilot for the plane was refusing to fly with them on board. UNITED SIKHS has written to the U.S. Department of Transportation (DOT) and US Airways, warning legal recourse against US Airways unless prompt action is taken to redress the incident.

The incident occurred after Gulbag, Davinder, and Iqbal Singh cleared Transportation Security Administration (TSA) security and boarded US Airways flight no. 0493 on November 15th in Sacramento, California, on their way to Salt Lake City, Utah. The three were sitting together in the rear of the plane, in their assigned seats. After having been on the plane for approximately ten minutes, they were approached by one of the ticket-reception desk workers and asked to exit the plane. While none of the three adequately comprehend or speak English, the group complied and exited the aircraft. When it became apparent that the group was unable to converse with US Airways representatives, a Panjabi interpreter was called to assist.

The Panjabi interpreter informed Iqbal Singh, on behalf of the US Airways representatives, that the US Airways pilot for the plane was refusing to fly if they were onboard the aircraft. When Iqbal Singh asked why, the US Airways representatives were unable to give a clear answer, and the interpreter went on to persuade the three not to raise any objection because it could lead to more problems. The group, having become concerned, fearful, and worried about what had happened, took the only option they were given, which was to stay the night in a hotel and depart on a Delta Airlines flight the following morning to Salt Lake City, Utah.

Commenting on the discriminatory and publicly humiliating treatment, Gulbag Singh commented, "I would like to ask the average American to think about how they would feel if they were cleared by security, were sitting on their plane, and then were asked to leave for no good reason. It is ridiculous that a person should be submitted to such second class treatment." (Translated from Panjabi)

In the formal complaint letter to US Airways, UNITED SIKHS stressed the severity of the racial profiling and discriminatory treatment, asked for an apology and compensation for the three Sikhs, and offered training for US Airways staff. "Sikhs will not stand to be discriminated against. There is no satisfactory justification for US Airways to treat people in this way. This is a clear violation of civil rights and they must take immediate actions to address this issue," stated Harpreet Singh, Legal Director, UNITED SIKHS.

In a separate incident on November 17, 2008 at Logan International airport in Boston Massachusetts, a Sikh man, Jaspal Singh, was sent to secondary screening where he was subjected to humiliating treatment when a Transportation Security Officer (TSO) roughly searched his turban, almost untying it, after threatening him with arrest. UNITED SIKHS has written to and spoken with the TSA which is currently reviewing video footage of the incident.

Due to the high volume of passengers during the Thanksgiving and Christmas holiday season, you may face

improper or discriminatory treatment while traveling. Contact UNITED SIKHS immediately to report your incident so that we can advocate the incident to the TSA and rectify improper screenings at airports.

You may read a previous press release on a discrimination case assisted by UNITED SIKHS at: <http://www.unitedsikhs.org/PressReleases/PRSRLS-28-10-2008-00.htm>

Issued By: Jaspreet Singh International Civil and Human Rights Advocacy UNITED SIKHS +1-646-315-3909

December 2, 2008

Dear Mr. Sheregill:

Thank you for your e-mail regarding the events involving passengers on our Flight 0493 on November 15 (2008). We appreciate your concerns, take them very seriously, and are investigating the matter closely. We have already been in touch with representatives of United Sikhs, which also contacted us about this matter, and expect to have further discussions with them. Please know that US Airways does not condone discrimination or discriminatory conduct of any kind. Again, we appreciate hearing from our passengers, and will give this matter our close attention.

Sincerely,

Jane Currier

US Airways Customer Relations

Corporate Office

US-08SHEREGILL-127E8/joc

[We did not receive any follow up communication from US Airways. If they sent some communication to the United Sikhs, we are not aware of it. ED]

KANISHKA BLAST

SIKH BODIES INVOLVED IN KANISHKA BLAST'

Varinder Walia, Tribune News Service, Amritsar, December 7, 2008

The Punjab Human Rights Organisation, in its final report on the Kanishka blast, has concluded that more than 12 activists of the Babbar Khalsa International (BKI) and the International Sikh Youth Federation (ISYF) were involved in the conspiracy and the blast while approximately 50 persons had knowledge about the blasts in Narita, Japan, and on Air-India Flight 182 in which 329 persons were killed about 23 years ago.

Rights body chairman Justice Ajit Singh Bains (ret'd) said a number of persons, including police officers and Sikh militants, had trusted his team and disclosed to it startling facts about the involvement of the ISYF in the blast.

The report added though at least 12 persons were directly responsible for planning and executing the Kanishka blast,

punishment so far had been given to only one person. The major reason for this miscarriage of justice is that though two organisations, the Babbar Khalsa and the ISYF, are responsible for the crime, the Royal Canadian Mounted Police (RCMP) was under pressure to proceed only against BKI activists. Deliberately wrong information was given about "L.Singh" and "M.Singh".

And the main person behind this conspiracy, Lakhbir Singh Brar, was made a confidential informant and his statement was recorded in Pakistan. The statement matches with the expert advice of M.K. Dhar given to the RCMP to charge Malik and Bagri. The best evidence in this case was the audio and videotapes of the confessions of Talwinder Singh Parmar, but those were never made public nor used in the trial.

The report further alleged that those were destroyed or erased. Audiotapes recorded by the CSIS, intelligence agency of Canada, were destroyed/erased on the instructions of activists of the Babbar Khalsa and huge bribe was allegedly given to CSIS officials. Several persons have confirmed this fact, the report alleged.

The tapes would have also revealed their own agents working, along with activists of the BKI and ISYF.

The frontline leader of the ISYF reached Canada in April 1985. They were constantly in touch with the Indian Embassy and officers of the Intelligence Bureau. At the same time CSIS was just established and working in coordination with the Intelligence Bureau and Research and Analysis Wing of India. The CSIS was an infant organisation then. In May 1985, Lakhbir Singh Brar approached Talwinder Singh Parmar and made a plan to blow up trains, bridges and buildings in India and sought help to execute such destructive plans in India.

INTERNATIONAL SIKH YOUTH FEDERATION BEHIND AIR INDIA BOMBING: NEW REPORT

By Kim Bolan December 4, 2008 Comments (5)

The International Sikh Youth Federation was behind the Air India bombing and only roped in the Babbar Khalsa's Talwinder Singh Parmar at the last minute, says a new report on the terrorist attack.

But the report by the Punjab Human Rights Organization does not provide the detailed confessions it claimed last month to have from "the real culprits" behind the June 23, 1985 terrorist attack that left 329 dead.

Organization chair Ajit Singh Bains says in the document that the RCMP already knows who is responsible and "rather than taking them into custody, the accused were given

discreet hints that they should leave Canada and were allowed to escape."

The RCMP fired back Thursday, saying the report's suggestion that Canadian police tipped off suspects is "outrageous."

"This statement is false and misleading," Sgt. Tim Shields said. "There is no credible evidence or basis upon which to support such an outrageous claim." And the RCMP said the document from the controversial group is not really a report, but an opinion paper "that lacks any credible information that can be utilized to advance the Air India Investigation."

The self-described human rights group, which testified at the Air India inquiry in Ottawa last year, refused to give its report or supporting "evidence" to the RCMP, despite attempts by Canadian investigators to meet with the organization in India last month.

Then the PHRO said it would release the report publicly, but back-tracked before finally e-mailing an abridged version to The Vancouver Sun and other news outlets Thursday. The report says the real mastermind of the bombing was ISYF co-founder Lakhbir Singh Brar, who made a failed refugee claim in Canada and was later deported. But the RCMP told the Air India inquiry that Brar was ruled out as a suspect after considerable investigation. And Brar is virtually absent in the logs of wiretap conversations Parmar had with others in the weeks before and after the bombing.

The report says the PHRO's team of investigators met the real killers and "surprisingly, those people are openly taking responsibility and are claiming that the crash of the Air India Flight 182 was not a wrong act, but a great victory." But then the PHRO said it must protect those responsible from self-incrimination by not releasing their confessions.

The report also said Brar is the man who accompanied Parmar and Inderjit Singh Reyat to the woods outside Duncan to do a test-bombing on June 4, 1985. Agents from the Canadian Security Intelligence Service were watching at the time and never identified Brar as the third person, despite his identity being widely known by law enforcement in 1985.

The PHRO names other suspects who have not been on the RCMP short list - Pushpinder Singh, a.k.a. Mohinder Singh Sachdeva, who travelled to Canada from the Philippines on a false passport on June 1, 1985, and Surmukh Singh Lakhaian, a former Babbar Khalsa member in Hamilton who was charged in 1986 in another terrorist plot, but later acquitted.

The PHRO also claims the ISYF was set up by the Indian

government to disrupt the Sikh separatist movement around the world, something former B.C. members have adamantly refuted.

Earlier a PHRO spokesman, Sarbjit Singh Verka, confirmed that its "investigators" had not even reviewed the mountains of evidence filed at the Air India trial and the inquiry in Ottawa before reaching its conclusions about the case.

The trial ended in March 2005 in acquittals for Vancouver businessman Ripudaman Singh Malik and Kamloops millworker Ajaib Singh Bagri.

Bains also suggested there has been a massive international plot between the governments of Canada and India, the RCMP, Indian police and the Air India inquiry, which is yet to release its report into the bombing investigation.

"None of these authorities want or are unable to tell the truth to the victims or to the world as they have their own compulsions not to reach at the bottom of the tragedy. We feel each one of them is misleading the public in their own way," Bains claims.

kbolan@vancouver.sun.com

Punjab Human Rights Organization finally releases its report....sort of By Kim Bolan 12-04-2008 The Real Scoop

This controversial group based in India's Punjab state has been monkey-wrenching in the Air India case for a few years now. They launched an "investigation" into the 1992 death of bombing mastermind Talwinder Singh Parmar, the former Burnaby resident who founded the terrorist Babbar Khalsa. Then they contacted lawyers for the Air India inquiry last year to present their "seismic" conclusions: that Parmar was tortured to death in the custody of Punjab police and confessed in the process. They were flown to Ottawa under a shroud of secrecy to testify. Then they changed their mind and didn't take the stand, only to be brought back a second time a few months later. The problem with all this is that nothing they had to say was new. The RCMP already had the same evidence and information about Parmar's terrible demise - some of it had even come out in pre-trial evidence at the Air India trial. Hey, it was also all in my book on the Air India case: Loss of Faith. And that had been out for two years when the PHRO testified at the inquiry last year.

Needless to say, people who know a lot about the Air India case (and I am one of those simply because I have covered it since 1985) were a bit skeptical when the PHRO claimed last month that it had solved the entire bombing plot, gotten confessions from the "real culprits" and wanted to share its findings with the Air India victims' families.

The RCMP's Air India Task Force was in India when the PHRO made this public claim. But the group would not give

its evidence to the investigators charged with solving Canada's deadliest terrorist attack. They said they HAD to meet the RCMP without Indian officials present. The problem with that is such a meeting would violate international law under the Mutual Legal Assistance Treaty. The RCMP came home without the PHRO report, without alleged confessions from the terrorists responsible.

Late last night, I got an email from the PHRO containing an abridged version of its report. There were no confessions. The names were not new - Parmar, Inderjit Singh Reyat, Hardial Singh Johal, a travel agent named Amarjit Singh Pawa. All but Reyat, who spent 20 years in jail for the plot, are dead. There were a few people who had been identified as peripheral characters in this tragedy - Lakhbir Singh Brar, Mohinder Singh Sachdeva and Surmukh Singh Lakhaian, who the PHRO has elevated to key players without providing any evidence. What they say conflicts with much of the evidence that has come out at both the Air India trial and the Air India inquiry - evidence that was NOT reviewed by this group's investigators.

Some of the most preposterous claims in the report are attacking the RCMP, suggesting police colluded with suspects to help them flee Canada. Understandably there was strong reaction from the police, who told me what I already knew - that the suggestions were "outrageous."

"This is nothing more than an opinion paper that lacks any credible information that can be utilized to advance the Air India Investigation," Sgt. Tim Shields said. "With respect to the allegations of the PHRO that the RCMP tipped off suspects in this case to flee the country - This statement is false and misleading. There is no credible evidence or basis upon which to support such an outrageous claim."

CHAKRAVYUH WOVEN INTO THE TWEEDLEDEE AND TWEEDLEDUM EPISODE

Gurtej Singh, Chandigarh

The story of Talwinder Singh Parmar, the agent of the government of India and the kingpin in the destruction of the Air India aeroplane in 1985 is getting "curiouser and curiouser" as Lewis Carroll would have put it. The judgement in the Kanishka case has pointed to him to unmistakably be the brain who caused the disaster. The Canadian Security Intelligence Services (CSIS) Report based on all the evidence present with the (Royal Canadian Mounted Police) RCMP, the local police and the secret agencies, unambiguously labels Parmar as the agent of the government of India. Not much attention has been drawn to one Jiwan Singh ostensibly a leader of the Akhand Kirtani Jatha, who was Parmar's mentor. He was masquerading as a holy man. He was an agent of Giani Zail Singh the then

President of India. He was in regular correspondence with the Giani. A letter written to him by Dr. Gurdip Kaur, the daughter of Zail Singh who officiated as the First Lady in place of her mother, points to the shady deals Jiwan Singh was carrying on in Canada in behalf of the government of India. She addresses him as 'uncle.'

Canadian Security Intelligence Services was created in 1984 by an act of parliament. After coming into existence, the CSIS appears to have immediately started working on the report above cited. It examined more than 10,000 documents and finalised its "Top Secret" report on November 16, 1992. One of the names that were uppermost in the minds of the authors as the prime accused was that of **Talwinder Singh Parmar. In fact the report almost starts by relating his story and by conclusively dubbing him an agent of the government of India.** While the researchers were giving final touches to the report, they came to know that Talwinder Singh had probably been arrested by the Indian police in India. It is entirely reasonable to suppose that the government of India had been informed about his involvement and the desirability of his being handed over to Canada. By that time they had come to the conclusion about the crucial role he had played in the matter of downing the Air India Flight No. 182. **Not withstanding the dire need of keeping him alive to give vital testimony in the Kanishka case, his execution was ordered and Talwinder Singh was killed while in custody.**

It appears that the government of India became panicky on the prospects of its role being exposed by Talwinder Singh Parmar. That would have followed in the matter of course had he been surrendered to the RCMP. So, it appears that the government recalled its agent back to India to avoid exposure. Some facts about his arrest and elimination, not available to the RCMP or the world at that time have recently been revealed by the Indian police. It has been done in circumstances in which it can manoeuvre to utilise the revelation for pursuing its original policy of blaming the Sikh militants for the destruction of the plane.

A retired Deputy Superintendent of Police (DSP), **Harmail Singh Chandi** claims that he had arrested Talwinder Singh from Jammu in September of 1992. He interrogated him for five days before killing him along with five others. He further claims that Parmar revealed during the interrogation that **Lakhbir Singh Rode, president of the banned International Sikh Youth federation was one of those who had masterminded the operation leading to the Kanishka blast.** Lakhbir Singh's name has come up for the first time in this connection. He has not been accused of complicity in the last 23 years before this. *Tehelka* which claims to have the original 'Source Report' based on the statement of the Talwinder Singh while in police custody and prepared by the police immediately after he was killed, affirms that the name

of Lakhbir Singh Rode does not appear in the confessional statement.

The statement of Chandi, coming at this crucial time, is a politically significant statement. It has to be borne in mind that it is the statement of a retired person (no more on police duty). It is coming 15 years after the event. It is the statement of a criminal and a cowardly policeman who tortured a man in police custody for five days and eventually killed him along with five other persons in custody, whom also he, in all probability tortured. All others were perhaps absolutely innocent. Chandi had no compunction in violating the law in killing them just to please his senior officers. He however, claims that he did not destroy the written record of Parmar's interrogation although ordered to do so by the senior officers and that, his present statement is based on that record. This story is highly improbable as he would not have dared to preserve the record after he had been ordered to destroy the audio and the written record. There would also have been someone appointed to oversee that he obeyed the order. He is also certainly lying about the record remaining in his custody at any time as the record of interrogations was always maintained by senior officers who interrogated militants and no junior officer ever had access to it. The people in custody were interrogated by senior officers and the record was maintained by them. That was the procedure. The junior officers like Chandi would not even know what had transpired. Clearly Chandi is making a wrong statement.

It will be remembered that the Kaniska case (R, v Malik and Bagri 2005 BCSC 350) had concluded in the Canadian courts in 16 March 2005. The guilt of the accused, who were even in some severely limited measure, 'representative' of the Sikhs, could not be established by the evidence presented. The RCMP, with a generously helping hand of the American and Indian governments and in spite of the tutored 'procured' and 'induced' evidence failed to get a conviction. One Rayat who turned a police witness and provided evidence against the co-accused after confessing his role was not believed by the court. He himself was let off with a very slight punishment. This meant that Rayat too was hand in glove with the RCMP. The guilt of Talwinder Singh Parmar was however established beyond suspicion. Parmar's status of an agent of the government of India had also been established beyond a shadow of doubt by the RCMP in the Top Secret Report written by the researchers who had been given access to all the evidence collected by all the law enforcing agencies of Canada. **Read in the context, Talwinder Singh's guilt only strengthened the belief that the Indian government had destroyed its own plane to malign the Sikhs.** This is the only conclusion that comes through on reading the verdict or the part made public in the Kaniska case.

The Indian Government was the first one to react to the verdict. It orchestrated a well planned campaign in several influential newspapers and magazines to convey that justice had not been done in the case. (An analysis of the behaviour of the Indian Press after the verdict was attempted. It is appended). **To cap it all, seeing that it was the only opportunity of presenting informal evidence which need not have to stand the scrutiny of cross examination, the Indian Government demanded an open enquiry into the event. The Sikh prime minister of India went public with the request to Canada for an 'open' enquiry. This open enquiry was on when the 'new evidence' by Chandi suddenly burst on the scene.** It was accompanied by the former DGP K. P. S. Gill vouching for the truth of the statement and offering to himself give evidence on the same lines. A somewhat credible avenue was opened through a group of lawyers of the Punjab Human Rights Organisation who are considered sympathetic to militants. Through their colleague, one Sarabjit Singh who is ostensibly a human rights activist is suspect among other groups doing genuine human rights work, the ball was set rolling. It was Sarabjit Singh who discovered and fielded Chandi for giving 'new evidence.'

Chandi's sponsors have now presented the entire false evidence to the John Major Commission of Inquiry that is enquiring anew. He went all the way to Canada along with one of the lawyers and Sarabjit Singh for the purpose of presenting his view. Since then he is reported to be missing. Sarabjit Singh claims that he 'conducted interviews with Parmar's associates in India and Canada and has pieced together a comprehensive report.' The entire report is on one single point, namely, that Parmar had confessed during the interrogation that he had done everything to destroy Kanishka on the instructions of Lakhbir Singh Rode. Sarabjit Singh contends that Parmar was killed just to keep the lid on Rode's complicity. It is Sarabjit Singh's guess that Rode was roped in by "Delhi" to recruit Parmar in order to discredit the Sikh movement. Ostensibly he is just substituting one agent of the Indian government (GoI) for another, but that is not how it turns out in the end. He wants to shift the blame on Rode who is not so far a clearly established agent of the GoI. He just wants to exculpate Parmar whose credentials as an agent are established fully according to the CSIS report. So far it is not established beyond doubt that Rode is an agent also. In any case, no investigation of the Canadian government exists to point a finger at Rode. Sarabjit's attempt is not for replacing tweedledee for tweedleum; it is for introducing an element of uncertainty in the identity of an agent in a bid to shift the blame on to the Sikh nation for the crime. This will pave the way for the reversal of the Court's judgement on the Kanishka issue or at least of casting doubt on its veracity. This is the purpose of introducing this limited identity crisis. Sarabjit knows full well that his surmise has no evidentiary value and the eventual attempt is just to bale out the real culprit, that is, the government of India.

The DSP is making a wrong statement. Why?

The DSP, murderer of at least 6 young men in police custody, further says that the killing was done on the orders of the senior officers who had also ordered that the confession record too be destroyed. It is remarkable that he obeyed the orders to kill the 6 people but did not obey the same authority's orders to destroy the recorded statement of Talwinder Singh. This makes the DSP's statement all the more doubtful. He is now a part of a bigger conspiracy being hatched by his senior officers to wipe the stigma of guilt from the face of the GoI.

Reading the statement between the lines yields tonnes of information. **1).** People were taken into custody, interrogated (i. e. tortured at will) and then eliminated and shown as having been killed while firing on the police to resist arrest. These in the parlance current since are called false encounters or faked encounters. While in custody, audio and maybe video record of the statement of the persons to be eliminated was meticulously made and preserved. It was reduced to 'source' report and presented to the senior officers. The purpose of the exercise was to obtain orders for elimination of the prisoner without taking the matter to the court. This procedure was established with the express consent of the political executive. The extra-judicial executions could not have been effected if that firm chain of command had not been established.

This episode and others like it now give rise to important questions vital to the continued existence of the Sikh people in India and to the continuation of the democratic processes in the Indian polity. The situation calls for revealing the chain of command constituted to kill Sikh young men, women and children. The world concerned with human rights must know who finally wielded the axe? What was the clinching evidence that, that authority considered sufficient for releasing the guillotine blade? The record of each person so executed was preserved as we know from the situation reports in existence. All these situation reports must be now made available for public scrutiny. This is also sufficient proof that the repressive machinery so erected behind the façade of democracy and the rule of law still exists; otherwise how could retired policemen like Chandi and K. P. S. Gill be induced to offer ploys like the one narrated in the above episode? That this machinery exists at the highest level is also fairly obvious as the prime minister of India is on record as asking for the reopening of the Kanishka case.

Those who fume and fret every time the Sikh people point out the necessity of becoming self governing, must pause and consider whether there is any other way out for the Sikhs to escape this tight noose around their necks? In the first week of May, 2008, Giani Joginder Singh Vedanti was persecuted for having stated at New York that the Sikhs

need an independent state of their own. If the above write up depicts the truth even partly, there is a firm case for the Sikhs to make an attempt at escaping the meticulously laid out death trap for the entire Sikh population of India.

It is necessary for the Sikhs to bring the above analysis to the notice of all concerned and in particular to the notice of the Canadian commission of enquiry so that the Sikhs may not be condemned unheard.

II

Latest chapter in the conspiracy has been launched through Justice Ajit Singh Bains who is the father of the lawyer R. S. Bains who was promoting the Chandi version. I had met the junior Bains in May 2008 and had questioned the truth of the version he was supporting. I had given the above mentioned reasons. I had particularly mentioned that the Situation Report referred to by his team was available to the *Tehelka* magazine and it had confirmed that Rode's name does not appear in it. Dr. Bhagwan Singh and Sardar Harshinder Singh were present at that meeting.

The senior Bains version of the same is now more carefully worded. (See, *The Times of India*, November 23, 2008 and the *Punjabi Tribune*, December 5, 2008, 3). It does not mention the Situation Report at all. Chandi, the kingpin of the last version, has been completely dumped. It talks of 'investigation by the PHRO Organisation team. It ostensibly "travelled the world interviewing more than a hundred persons in several countries." **Before going any further, one is entitled to ask what motivated the PHRO and who provided them the finances for the project? The answer to both questions lies partly in the kind of report that the PHRO has provided. It, like its old version involving Chandi, seeks to exonerate the GOI that has been identified as the actual culprit by all the evidence on record and to shift the blame to the Sikh people.** It claims to be based on the 'confessions' of the culprits. Why they would inculcate themselves now that a clear judgment in the case has come, is destined to remain a mystery. Lakhbir Singh Rode was the primary accused in the previous version and remains so in the present one. This appears to be for two reasons: firstly because, he headed the International Sikh Youth Federation which was erected jointly by all the militant groups. By blaming it, the entire Sikh community can be accused. In the second place, Rode is supposed to be living in Pakistan. By blaming him, heat can also be turned on Pakistan. A demand will go up to surrender Rode.

The other new piece of information in the new incarnation of the report is that the RCMP destroyed the tapes of conversations leading to the bombing of Kanishka. These supposedly identified the militant groups. A perfectly rational answer to that has been provided in the *Soft Target*. Perhaps the evidentiary value of the tapes was not much and since

these have been destroyed, how did the PHRO divine that the tapes were indeed valuable? The PHRO also claims that the RCMP accepted bribes for destroying the tapes. That on the face of it seem preposterous. The RCMP has tried hard, tried beyond the call of duty and has gone to the extent of procuring witnesses as is pointed out in the Canadian judgement. It is highly improbable that it would destroy the hard evidence if it had any. The accusation of bribe is against the organisation and not against an individual who accepted the bribe. Had an individual been blamed, he could have taken legal action against the PHRO.

The unceremonious dumping of the previous kingpin Chandi and putting up a totally new version shows how keen the PHRO is in pushing the blame for the incident upon the Sikhs. Its secret longing to see 62 Sikh heads biting the dust is pathetic. That is a move that best suits the GOI that is the actual culprit. Our judge is now protecting the human rights of the 'besieged' GOI, knowing full well that the people propping up version after version are playing a sinister game and that their report is a cock and bull story having no evidentiary value. It is unfortunate that he should have allowed his name to be used for such a nefarious purpose. The attempt by the PHRO may have been to get at the "bottom of the tragedy" but what it is serving to the world is sewerage material.

Press that the Sikhs get:

Press anywhere is biased,' would be a true statement. Nevertheless there are kinds and kinds of biases. Economic, political and social biases are understandable even when not justifiable. We may also temporarily put up with biases prevailing in closed societies. An Islamic state, a Communist or a Nazi one cannot be expected to be free of bias. When the same phenomenon prevails in an open or at least in a society advertising itself as open, democratic and tolerant, it is doubly hurting. It indicates that the society has just assumed the bright upper garment while it remains a rotting, dark 'empty trunk over-flourished by the devil.' Only the victims of hatred can know what it feels like when barbs of despise pierce the being and make gaping wounds in the soul. That makes the situation poignant for a large number of the citizens. Racial, religious, colour, caste and cultural biases outrage humanity and sow seeds of permanent distress which soon bloom into mutual strife. The world is full of examples of this kind of conflict prevailing almost in every continent. It is necessary to recognise where hatred begins, how it endangers peace and placidity and where it needs to be curbed severely.

On March 16, 2005, the British Columbia Supreme Court Justice Ian Bruce Josephson conducting the Air India Kanishka (flight number 182) disaster over the Atlantic Ocean (June 23, 1985, toll 331) trial acquitted the accused for "insufficient evidence" to support the "Crown theory of

a conspiracy between (Malik), Mr. Bagri, Mr. Parmar or Mr. Rayat.” The court has also observed about the witnesses, that “most of them were cooked up witnesses by the police and the prosecution.” Other significant remark is “The evidence has fallen remarkably short – I find the Crown has not proved his guilt beyond a reasonable doubt.” Paragraph 478 of the judgment says, “twenty years of police investigation has not revealed any independent evidence that Mr. Malik advocated revenge against the government of India, believed in Khalistan or was a member of any political organisation promoting those views.”

The Tribune has used the occasion to see that the disaster continues to be blamed on the acquitted and the guilt remains foisted on the Sikh people world wide. It has published statements (procured? Doctored? Or may be, both) on March 18, 2005, (1) for the above mentioned purpose. Captain S. S. Bhinder’s brother is represented as saying, “we just can’t accept this judgement—the culprits certainly have not seen the last of us.” It tells the reader that a Sikh is certain that these were the culprits in spite of the carefully conducted trial lasting two years and meticulous collection of evidence over the last two decades by the Royal Canadian Mounted Police known for its efficiency. It fails to mention that the copilot brother of Bhinder was himself blamed within sixteen hours of the crash by the Indian Mission in Canada for taking the bomb into the cockpit. The theory was changed only when the debris established that the explosion had taken place in the luggage hold and not the cockpit.

The *Chandigarh Tribune* March 18, 2005 (1) is second to none in sowing hatred to the delight of its cherished readership, namely the Punjabi Hindu, without caring for the consequences. It has taken two precautions to see that the Canadian society is not offended by publication of the tainted news. Its limited local circulation is one such. It has also specifically mentioned that, “the entire case was based on circumstantial evidence which couldn’t hold good” (3). This is double-edged. It also has the effect of providing an alibi for the basic premise that justice has not been done. The sinister suggestion is released, like some deadly virus to seep into the psyche of the hate promoters to the detriment of the Sikh people.

Other provocative headlines of the paper are “Kaniska wounds impossible to heal” (3); “Bhinder upset over verdict” (1). Under another headline on page three, it has pursued its aim of promoting hatred further by the using the ‘table news’ technique. A proxy, a person with a Sikh name, Kishie Singh who ostensibly met the victim’s kin some two years back is used as an anchor. The same mode of condemning the Sikhs employing a Sikh name is used again as in the other story. The sad story (“the agony of living a life without a loved one”) is reeled out by the *Tribune* reporter who is so efficient that she remembers who had met whom two years ago.

Ostensibly a Sikh sympathiser is used to bond the guilt on to the Sikhs again in spite of the acquittal and the failure of the police to get sufficient evidence. This piece is a perfect example of ‘table news’ created for special effect.

The approach of *Times of Chandigarh* is more balanced and appears much less biased. A principal of a DAV School is quoted as saying, “innocents should not be punished.” It is well chosen as that does not promote prejudice against anybody, does not try to bring another country’s judicial system into disrepute neither does it indict its investigating agencies. The popular prejudice against the Sikhs is represented by the housewife Suman Malhotra who says, “I don’t think there wasn’t enough evidence against the accused.” The context draws a distinction between the enlightened and the not so enlightened opinion and shows on which side the paper itself is. Jasbir Singh, a person engaged in the transport business is quoted as saying, “it shows that the western judicial system is flawless, you just can’t nail anyone without sufficient evidence.” The first page appears to represent the deeply divided society’s views adequately.

The pandering to the popular sentiment is somewhat done on page 9 of the same edition. The headlines are significant but do not betray deep-rooted prejudice of the paper itself. It does not appear to have either introduced its own prejudices into the news items nor has it tried to suggest a value judgment. ‘Bhinder’s family ‘shocked,’ says one headline with the word shocked in single inverted commas to indicate that it is the exact reaction of a deeply involved person. ‘Kanishka verdict a travesty of justice’ from Vancouver is again in single inverted commas. ‘We are disappointed and feel helpless, say relatives’ just reflects the pain of relatives which would be quite normal in such circumstances. People’s anger and disappointment has something to do with the quality of investigation and the perceived inadequacies of the judicial system. “Bagris village celebrates” is a statement of a fact and offends no one. All shades of opinion are covered.

It appears that Bhinder’s statement was a written one and presumably has been used by both the papers. The *Times* has quoted profusely from it and the *Tribune* most sparingly. Therein lies the secret of the intent of both and cause of the manner in which it stands presented to the public. That it conveys divergent opinion is no wonder. In the coverage from Vancouver, *Times* has made no attempt to give a slant. Most of the opinions quoted are those of the aggrieved relatives and are within inverted commas – and that is very fair. The same can be said of those covered under the other two headlines. The matter used is not very balanced but is objectively used. The same cannot be said of the other paper.

So far so good. The real pandering comes a day later and

betrays paper's carefully concealed views. On the 19th the *Times of India* has published a cartoon on the editorial page. It shows a Sikh dressed as a militant holding a smoking gun in each hand with debris of Kanishka scattered all over behind him. In front of him on the podium sits a judge furiously hammering a law book and pronouncing "not guilty." The caption reads "Canadian Justice." Contrast this with paragraph 788 of the judgement in the case: "there is simply no evidence to point to the role Mr. Malik may have played in the conspiracy to place bombs on Air India planes."

Both these papers have commented editorially on the event. "Justice in Canada" (*The Tribune*, March 18, 2005) appears to be a value judgment. The connotation is that there is no justice in Canada. Commenting on the pronouncement it states that the "shock and disbelief -- is palpable," the judgment is "unexpected" and that the judge has pronounced them not guilty "in his own wisdom." The last expression is translatable to 'foolishly' in view of the Indian usage. Objection is taken to the judge's observation that the key prosecution witnesses surfaced "too late to be credible." The editor pretends that an ominous judicial doctrine has been pronounced by the judge. He has the example of Indian courts in mind where he has seen guilt has been foisted upon the likes of Kehar Singh who was on a roof top with the killer months earlier to the killing and 'had said something to him' which of course no one had ever heard. It does not occur to him that this neither in Canada nor in India constitutes a judicial doctrine. "In future the killers can easily keep the witnesses engaged for a sufficiently long time, knowing full well that their testimony will be worthless after that." How that is possible is mysteriously not pointed out. The most sinister suggestion is casually dropped; the judge should have known that "when such a devilish conspiracy is hatched, it is next to impossible to get any direct evidence." The implication is that no evidence in this case was equal to ample evidence. It advocates that some such judicial doctrine should have been employed. The paper has not asked why on earth did the Indian government not testify for it knew the names of the conspirators and their ticket numbers within minutes of the crash taking place. That perhaps is the clue to who is really responsible for the crash. **The editor makes no mention of the Soft Target which squarely places the blame for the crash on the agencies of the government of India.** Is that the reason why *The Tribune* wants the Sikh accused to be hanged so that the veil is permanently placed on the covert doings of the secret forces in the service of 'mera bharat mahan' and in the interest of the 'unity and integrity of India.'

The *Hindustan Times*, of March 23, 2005, has put its reaction on page 10, but promises, "More on the Web." From what is in print, it becomes clear that the government of India is being fully represented by its (paid or unpaid) agents. This paper as well as several others is trying subtly, and

sometimes not so subtly, to give voice to the opinion against the Sikh people. This mythical entity is supposed to consist of "several Sikh groups" who are clubbed together as "moderates" led by Rattan Mall editor of the *Indo-Canadian Voice*. Their central theme is voiced by one Sadhu Singh Samra vice-president of Guru Nanak Sikh Gurdwara. It is mentioned that the membership of the Gurdwara is 87,000. It is suggested that they all agree with Sadhu Singh when he pontificates, "in our communities nobody will come forward even though they know who did it." That of course is by no means certain. The headline is 'People still fear terror.' The main object of the carefully chiselled news item is in the punch-line spoken by Rattan Mall who says, "moderates wanted them to be convicted at any cost." For the last three words of the quote, one may read 'whether they are guilty or not.' Public opinion is being manipulated to suggest the Sikh guilt despite acquittal. This will in due course be made justification for appeal – a second go at getting the guilty verdict without sufficient evidence.

The statement of **Ujjal Dosanjh**, on the same page of the *Hindustan Times* (March 23, 2005) appears sensible on the face of it. He suggests that the Royal Canadian Mounted Police and the Canadian Security Intelligence Services are to blame for the acquittal. According to him it is they who destroyed the crucial evidence (erased the tapes). Dosanjh is not interested in knowing why they did that. Those people who have read the *Central Review Committee Report* know the answer. **The tapes were erased because they were pointing the accusing finger directly at India's Canadian Missions and the agencies owing allegiance to them.** This was inconvenient to the Canadian Government which wanted, in the language of Rattan Mall, lucrative trade relations, "at any cost" if one may say so.

In such circumstances, the headline "Opposition for public inquiry Canadian government reluctant" makes sense. The Conservative Party leader, Stephen Harper's demand in the House of Commons, "I want the government to commit unequivocally, clearly, without hesitation, that if there is no successful prosecution, there will be full public inquiry," seems the only sensible alternative. New Democrat Member Jack Layton called for an "open and transparent process" is the crucial issue in the whole process. The government does not want just that, as indicated by the Deputy Prime Minister, Anne McLellan for 'an enquiry may not produce any new information.' Harper appears to be hitting the nail on the head when he asserts, "I think the government's worried we will get answers from an inquiry." (HT, March 23, 2005)

The Indian Express, March 22, 2005, (5) also follows the basic theme which has two main points to make: the Sikhs are guilty despite the acquittal and that most of the Sikhs termed "moderates" do not accept the verdict. They also

confirm the Sikh guilt. The element most obvious in this news item is political persuasion of the opposing 'moderate' and the 'fundamentalist' or 'hardliner' groups within the Sikh community. The 'moderate' designated group is at the moment in positions of domination within the institutions administered by the community. Their basic concern is to remain in the limelight. They seek to demoralise the 'hardliner' by foisting the guilt for the Kanishka crash on them so that they remain defeated and 'out of power.' **The Kanishka episode is no more than a tool to be used by one group to discourage the other within the Sikh society. This very well suits the government of India as it confounds the confusion on the issue and effectively draws the veil upon its own dastardly role.** The Canadian people must know that this will not help the nation at large as it will keep the potential of the real culprits intact. It is certain that the real culprits will use the cloaked position to create further dissensions in the Canadian community by exploiting the differences deliberately created amongst the so called moderate and the extremist Sikhs. This division is political, is artificial and is furthered by each of the three parties with a view to bake its own chestnuts. The concern for 'succour to the victims of the tragedy' is a phoney concern and is adopted for the sake of respectability. Balwant Singh Gill is the president of the Surrey Gurdwara. It is only in this context that his statement about Malik, "he has the potential to revive Sikh fundamentalism in the province," becomes meaningful. It will lead to the burial of the truth and cause perpetual division in a society to no one's avail. The real loser will be the law of the land and the rule of law. The real gainer will be devilish State that masterminded the situation just to reap political harvest at home by discrediting the people of its own origin. This must not be allowed to happen.

The Tribune group of newspapers continues with promotion of the hate campaign against the Sikhs. Ever since the crash took place it has tried a variety of journalistic tricks in its quiver to fix the guilt for the incident on the Sikhs collectively. It has distorted and utilised every occasion that came its way to pronounce the Sikhs guilty. "Lest we forget" that, has been its motto.

A one and a half page article in the magazine section of *The Tribune* (July 10, 2005, 1), "Lest we forget," is a fair sample of the seriousness with which the Tribune group is conducting the anti-Sikh campaign. It weaves a pathetic tale around the memories of two or three families, to which no objection can be taken. It is a tale of human misery and needs a telling in the hope of prevention in future. It is however very objectionable that the major thrust of the article is to blame the Sikhs for the crash in spite of the acquittal of the accused Sikhs ("flight, most believe, was blown up by the same fundamentalist 'movement' that targeted the Prime Minister"). It conveniently forgets that the prime minister was killed by her own body guard who was deliberately killed

after capture so that his motives would never be clarified. However it is partly right on the issue of fundamentalism. It was the by-product of rising Hindu fundamentalism which sent Indira worshipping at Jawalamukhi, to have *darshan* of the Shankracharyias and to most hypocritically donning the *rudarakash* garland projecting herself as part of the Lord Shiva's (the god of destruction) family.

It dubs it an "act of terrorism, one of the worst in the world" while the Canadian government's secret agencies, after collecting ample impartial evidence have unanimously recorded that it was not at all an act of terrorism. The paper nevertheless goes on to pronounce it to be "one of the most horrendous acts of terrorism in history." To arrive at that conclusion *The Tribune* does not mind condemning the entire judicial system of a friendly country. ("The Canadian justice system has failed us"). Those who have read the judgment delivered in the case know that it is meticulously argued and is as fair as it is possible for judgment to be. It appears that it will go down in history as one of the classic pronouncements by a court wedded to truth in spite of the fact that it was working in an atmosphere laden with severe constraints such as foreign pressure to hang the accused whether guilty or not. *The Tribune* goes on to squarely condemn the government "which failed to arrive at the truth." The suggestion is that *The Tribune's* opinion is the only absolute truth the world should know. Without caring to examine its own motives, it goes on to hold that "there was a weakness in the system." If it ever cared to see how clear-headedly the investigation was conducted, it would think twice before doubting the job the law-enforcing agencies were doing. Taking all its prejudices to be the gospel truth, the newspaper is adamant in attributing the disaster to "certain ideological issues – the demand for Khalistan" which may be true but not in the same sense as *The Tribune* believes. The ideological concept was blown out of proportion by those who wanted to exploit the image of Indira as Durga Mehshasurmardini for electoral purposes.

The Tribune is again only partially right in its assertion that "Canada is being seen as soft on terrorism." There is ample evidence that Canada knew that the destruction of Air India Kaniska was attributable to state terrorism. It is being soft on that variety of terrorism because it has its economic and political interests to protect. India is now a powerful country how can it stand up against it for upholding the abstract principle of Truth and Justice? It has become another mammon worshipping state and a country of Lakshami worshipping politicians who have an eye on gas pipe-line construction contract and so on. In the circumstances, the public inquiry will be a double-edged weapon. It may just throw up the truth. Certain it is that the truth it yields will be palatable neither to the government of India whose agencies perpetrated the act or to *The Tribune* which wants to see every Sikh hanged for the unfortunate crash.

Had *The Tribune* bothered to read at least the judgement it is assailing, it would have known that the explosive material was in the baggage of M. Singh. It is further necessary to know that on the testimony of Jeanne Bakermans who had a lengthy conversation with him; M. Singh was “an East Indian male in western clothing without a turban or a beard.” It appears that L. Singh, who is supposed to have checked in the other bomb which exploded at Narita airport, was not a Sikh either as paragraph 21 of the judgement considers the possibility that he could have looked like M. Singh.

The *Punjabi Tribune*, (July 11, 2005, 1) carries a report by its correspondent datelined, ‘from the Prime Minister’s aeroplane.’ It shows *Tribune*’s preoccupation with its mission of keeping the negative image of Sikhs alive in particularly the Punjabi Hindu mind. The instant report says, ‘the prime minister has indicated that the issue of the Kaniska disaster will be raised with the Canadian government again. The guilty have not been punished. It is a very painful matter.’ It goes on to add that recently the government had sent minister of state in the prime minister’s office, Prithvi Raj Chauhan, to Canada to represent at the 20th anniversary of the air crash. The headline is ‘I will again raise the matter of Kaniska air crash with the Canadian government: Manmohan Singh.’

K. P. S. GILL THE MOST HATED TOP COP OF PANJAB

FREEDOM FROM FEAR Whither Jail Administration

K. P. S. Gill

Details of the scandalous escape of three of the accused in the assassination of Punjab Chief Minister Beant Singh, from the Burail Jail at Chandigarh last month, are still emerging, and the complete subversion of the Jail administration has been established beyond doubt. To the extent that incidents of escape have been reported in the past weeks from Tihar Jail at Delhi and the Danapur Jail in Bihar, as also gross irregularities in the extraordinary facilities provided to ‘VIP’ criminals in some of UP’s Jails, it is clear that Jail administration in the country has been enormously corrupted and is in urgent need for reform. The media is rightly focusing on these issues, but has, in the process, tended to ignore far more disturbing signals that emerge from the Burail jailbreak.

The escape of three committed terrorists involved in one of the country’s most high profile political assassinations is not something that was simply worked out between corrupt jail staffers and the conspiring prisoners. Vast sums of money, as well as a pattern of internal and external intimidation would have been required to create the conditions for the eventual breakout, and a significant network of support would also be

needed to ensure that the escapees could evade the police dragnet once they were out.

There is some evidence that the jailbreak was arranged as part of a conspiracy that involved *US based elements of the Babbar Khalsa International and the Akhand Kirtani Jatha*, whose coordinators provided funds and arranged communications between the terrorists and their mentors in Pakistan. Simply put, it is clear that, despite the apparent absence of terrorist violence in Punjab, a surviving network of terrorism and of its supporters and sympathisers continues to exist, both within the State, and outside the country.

It is, of course, true that the ideology that inspired a decade and a half of terrorism in Punjab has been entirely rejected by the masses, and there can be no revival of the scale and intensity of terrorism that afflicted the State through the 1980s and the early 1990s. It is nevertheless, necessary to realize that, given modern technologies of destruction, it takes very few to initiate or revive a lethal and substantially disruptive terrorist movement, particularly when strong support structures for such movements exist abroad.

Despite the complete absence of popular support, it may be recalled, Pakistan was able to engineer a rash of bomb attacks on soft targets by Khalistani terrorists, which killed 55 persons between March 14 and July 10, 1997. The scope for such mischief, though it constitutes no immediate and overwhelming threat to the security of the state, is substantial, and can cause tragic loss of civilian lives. Even today, several Khalistani terrorist leaders and some of their cadres continue to be provided safe haven in Pakistan in the expectations that domestic circumstances would, at some point, create the opportunities for the revival of terrorism in Punjab.

These include, *Lakhbir Singh Rode of the International Sikh Youth Federation (ISYF)*, *Paramjit Singh Panjwar, Chief of the Khalistan Commando Force – Panjawan faction (KCF-P)*, *Gajinder Singh, Chairman, Khalistan Commando force*, *Ranjit Singh Neeta of the Khalistan Zindabad Force*, and *Wadhawa Singh Babbar of the Babbar Khalsa International*. At no stage has Pakistan given up in its efforts to revive the militancy in Punjab, and, for instance, over the past five years, at least five tunnels have been discovered across the international border, cutting under the elaborate border fence, to facilitate infiltration into the State. The ISI is also known to have designed an automatic folding ladder to cross over the fence, and has specific plans to encourage infiltration of trained terrorists into the Punjab. There is also information that, in the absence of Sikh recruits, Pakistan has taken to recruiting Pakistani Punjabi Muslims, and familiarizing them with Sikh culture, to collaborate with the various Sikh militant

groups currently hosted in Pakistan. There is also some intelligence on the training of Sikh youth by the ISI at huge private farmhouses in Muscat, Thailand, Dubai and Iran. Reports were also received regarding efforts by the ISI to help the BKI and the KCF-P establish bases in China, but these initiatives were reportedly thwarted by the Chinese, who were not enthused by the project.

The problem does not end with Pakistan. The 'defeated rump' of Khalistani terrorist organisations has been widely dispersed across the world, and continues to engage in a range of activities, including propaganda, international political mobilisation, mobilisation of funds, and recruitment. Despite the events of 9/11 and the relatively hostile international environment for such enterprises, these activities continue to thrive. The BKI and the ISYF have now both been placed on the US list of terrorist organisations, but they continue to operate under different identities.

A significant number of listed Punjab terrorists are currently known to be residing in the US and Canada, and a number of 'Khalistani' front organisations are extremely active in lobbying, propaganda and mobilisation of funds. These organisations include:
the Council of Khalistan, headed by Gurmeet Singh Aulakh;
the Khalistan Affairs Centre, headed by Amarjit Singh, who has a close association with the ISYF;
the Sikh Youth of America, under the leadership of J.S. Kang, John Gill, Jasjit Singh Fauji, and others;
the American Gurdwara Prabandhak Committee, headed by Pritpal Singh, a terrorist who was involved in several operations, including the Ludhiana bank robbery;
the Dal Khalsa International, coordinated by Ajit Singh Pannu;
the Nankana Sahib foundation Trust, headed by Ganga Singh Dhillon, who was closely associated with the Pakistan Gurdwara Prabandhak Committee;
and the World Sikh Organisation.

Links between such elements and Sikh terrorist leaders in Pakistan have retained their vibrancy, and these have been consolidated through linkages between the *American Sikh Gurdwara Prabandhak Committee and the Pakistan Sikh Gurdwara Prabandhak Committee*. Linkages have also been forged between Kashmiri militant fronts in the US, and the Sikh Youth of America and Babbar Khalsa, with the latter organisations paying out sums of money to the Kashmiri groups to target individuals identified by the Sikh extremists. A rash of similar organisations and activities extends across Europe. The two factions of the BKI (headed by Wadhawa Singh and Talwinder Singh Parmar, respectively) for instance, have a presence in UK, France, Norway, and Germany. In the UK, Mohan Singh Dhillon floated the Sikh Muslim Federation and was reported to have visited Pakistan

to arrange meetings of Muslim militants of Pakistan occupied Kashmir (PoK) with Sikh militants, to wage a 'guerrilla war' against India. These activities and interactions are supported, encouraged and facilitated by the ISI. Top Khalistani terrorists in Indian jails maintain active contact with many of these foreign-based groups.

Complacency and the inability to pursue and punish those who engage in terrorist activities against the Indian state has been a chronic failure in this country, and there has been little sustained effort to bring to book the many listed terrorists and their associates who operate abroad. A revival of militancy in Punjab is improbable, but not impossible, and the Indian state must constantly guard against such a possibility. Bringing the guilty of the long years of terror to justice is a necessary element of such a defense. A state that fails persistently to punish even the worst of its criminals will eventually come to be ruled by them.

(Published in The Pioneer, February 21, 2004)

EDITORIAL COMMENT

ON K. P. S. GILL'S ASSERTIONS ABOVE

[It has been a long time practice of the Central Govt in India to keep the Sikhs, at home and abroad, divided. They have accomplished this by recruiting Sikh traitors to do their dirty work and then creating suspicion about the integrity of any and all Sikhs who might be in a position of leadership in the community. To malign the Sikhs as a whole in the eyes of the entire world this Govt. went as far as arranging to blow up its own two planes (See Kanishka Blast pp 13-22 this issue). They have even used the US State Department to malign Sikhs as terrorists by getting it to include several seconds of Indian army's attack on The Golden Temple, ostensibly to flush out Sikh terrorists from the Holy place, in its CD on Global Terrorism that was distributed to the public school system in the entire country. Even John Kerry, while campaigning as Democratic candidate for President, succumbed to this propaganda by referring to Sikh terrorism, which he later apologized for when objected to by US based Sikh organizations that are not fronted by Indian Intelligence Agency. Even the Indian Missions abroad are used to create turmoil in Diaspora Gurdwaras.

Babbar Khalsa International, International Sikh Youth Federation and Sikh Youth of America that K. P. S. Gill refers to as terrorist organizations, were the creation of his Govt. They were part of the grand scheme that included the attack on Harmander Sahib. These organizations were started by the Indian Intelligence in all the countries where the Sikhs had migrated to, in order to control the outrage that Diaspora Sikhs would express upon learning about the attack on their holiest shrine. Mother of all such organizations created by the Indian Intelligence was the **World Sikh Organization** which he mentions but omits certain essential elements, such as, its first leader, **General Bhullar** and his own '*kuram*' **Manjit Singh** as the first Editor of the WSO's mouthpiece, **World Sikh News**. Another significant omission is the name of **Didar Singh Bains** who succeeded Bhullar as WSO President **once Bhullar was exposed as Indian Govt. agent.**

K. P. S. Gill identifies some '**listed Punjab terrorist**' now residing in the United States. Among them, Dr. Gurmeet Singh Aulakh of Council of Khalistan and 'Dr.' Amarjit Singh of the Khalistan Affairs Center. Chances are that although Gurmeet Singh might be listed as a Punjab terrorist, Amarjit Singh is certainly not. Every thing is known about

Dr. Gurmeet Singh Aulakh, including what he is doctor of and nothing is known about Dr. Amarjeet Singh, including what he is doctor of. Some time ago The Sikh Bulletin had written to both of them to send us their brief biographies and to explore the possibility of joining their forces. Gurmeet Singh responded but Amarjeet Singh did not. Amarjeet Singh could very well be K. P. S. Gill's fake terrorist.

By creating fake terrorist cells is how K. P. S. Gill brought the 'kharkoo' movement in Panjab to an end. Leader of one such fake terrorist cell was **Gurdarshan Singh, now the Granthi of Dr. Rajwant Singh's Guru Gobind Singh Foundation in the suburbs of Washington, D.C.** Dr. Rajwant's influence is such that he was able to stop the certain deportation of Gurdarshan Singh to India after his conviction of "**Child Abuse: Custodian**" and "**Sex Offense Third Degree**" in Montgomery County of Maryland (See SB Feb. 2003 p26).

K. P. S. Gill identifies **Sikh Youth of America** as yet another terrorist organization under the leadership of **J.S. Kang, John Gill, Jasjit Singh Fauji**, and others. He cleverly disguises two facts. First of all Jasjit Singh Fauji is not one person. Jasjit Singh goes by the name '**Chela**' and **Fauji** has more than one aliases. **Chela is the king maker at SYA.** He is Mr. SYA and Jaswinder Singh Jandi is his side kick. Dr. J. S. Kang may have at one time associated with SYA thinking of that organization as some positive development doing useful work for Sikh cause but he is not associated with them now. May be he decided to pull away when he discovered its true nature. Similarly John Gill's association with SYA seems more as a personal friendship with its principals rather than ideology. When Jandi and a dozen of his thug friends physically attacked this writer at the Bradshaw Road, Sacramento, Gurdwara, where they had come to interfere with the elections, it was John Gill who whisked him away in his car.

In one way Jasjit Singh Chela's story of residency in this country is similar to that of Gurdarshan Singh Granthi. In 2003 Chela was arrested for violating deportation orders by the INS several years earlier when his petition for political asylum was denied. But that deportation order was over turned by a judge in Stockton when Chela provided the proof that if he is deported to India he will be tortured for his political views. Files of both these individuals are sealed. We can never find out what convincing evidence was presented. A question can be asked. If these individuals were indeed 'listed Punjab terrorists', why did the Indian Govt. not seek their extradition? It had extradited others from this country as well as from some European countries.

Case of Chela is even more intriguing. Although his original political asylum petition had been denied, it did not stop him from visiting India with Indian passport with some one else's name but Chela's picture, provided by the Indian Consulate in San Francisco and Green Card under the same name as in the passport and Chela's picture provided by the INS even though they had Chela's picture under his own name in their files.

Still another mystery is Fauji. He was arrested at the same time as Chela at the same facility, for bootleg duplication of Indian movies. Authorities must have then realized that he too was wanted for violating deportation orders. But he is still here and out of jail.

K. P. S. Gill mentions **Nankana Sahib Foundation Trust**, headed by **Ganga Singh Dhillon**, but deliberately omits the name of Dr. **Harbans Lal**.

He mentions "**American Gurdwara Prabandhak Committee**, headed by 'Dr.' **Pritpal Singh, a terrorist who was involved in several operations, including the Ludhiana bank robbery**", but this committee is just as much a mystery organization as Dr. Amarjeet Singh

is a mystery figure. We do not know who the officers of this committee are, other than 'Dr.' Pritpal Singh (Doctor of what?) who has always been its 'Coordinator', their objectives, names of Gurdwaras they manage or what they have accomplished. Nor do we find it registered either in California or In New York states.

Pritpal Singh, Amarjeet Singh, Jasjeet Singh Chela, Gurdarshan Singh, Dr. Rajwant Singh et al. are inconsequential individuals. They all draw their power and influence from a common source. ED.]

IRAQ TO REBUILD GURU NANAK'S SHRINE

News Source: www.topnews.in [1]

Baghdad, Dec 24, 2008: In a significant development, the Government of Iraq has decided to rebuild the 15th century Sikh Guru Guru Nanak Dev's shrine which was destroyed in the 2003 war in Baghdad.

Talking to media here at his palace, Iraqi Vice President and senior politician Adil Abd-al-Mahdi has said that the government would rebuild the destroyed Guru Nanak Dev's shrine in Baghdad.

The Iraqi Vice President and Sri Sri Ravishankar, who is on a peace mission to Iraq met here and held discussion about rebuilding of over 500-year-old Sikh shrine.

Talking to media, Sri Sri Ravishankar said, "It was a part of my mission and the Iraqi government had agreed to rebuild the historical shrine."

The Gurudwara was founded Mohamad Pasha Amoot, follower of Pir Bakol at the time of Guru Nanak's visit to Baghdad in the year 927 AH (1520-1A. D).

Baghdad was visited by Guru Nanak Dev on his way back from Mecca and Madina. He stayed outside the city of the west of Dajala (Tigris) River, about two kilometers north of Baghdad West railway station.

He held discourses with Sajjadanashins (caretaker of mausoleum) of the mausoleums of Abdul Qadir gilani and Bahlol the Wise, who were greatly impressed by his views on God and religion.

After the Guru's departure, they raised a memorial in the form of a platform where the Guru had sat and discoursed. After some time when a room was constructed over the platform, a stone slab with the following inscription in Turki was installed in it. The shrine was completely rubbed during the 2003 war. (ANI)

ਪੁਨਰਪ ਜਨਮ ਨਾ ਹੋਈ (ਭਾਗ ਦੂਜਾ)

ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਅਸੀਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਛੱਡ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ/ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਮਝ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੇਦਾਂਤੀ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੈ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੇ ਇਕ ਹੈ ਆਤਮਕ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ:

ਮਃ 1॥ ਇਕ ਦਝਹਿ ਇਕ ਦਬੀਅਹਿ ਇਕਨਾ ਕੁਤੇ ਖਾਹਿ॥
ਇਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚਿ ਉਸਟੀਅਹਿ ਇਕਿ ਭੀ ਫਿਰਿ ਹਸਣਿ ਪਾਹਿ॥
ਨਾਨਕ ਏਵ ਨ ਜਾਪਈ ਕਿਥੈ ਜਾਇ ਸਮਾਹਿ॥ 2॥ {ਪੰਨਾ 648}

ਮਰਨ ਤੇ ਕੋਈ ਸਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਦੱਬੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਕਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਜਲ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਸੁੱਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੇ ਨਾਨਕ! ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ਼ਾਰਾ ਰੂਹਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਕਹੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2।

ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕਤੀ ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਦਿਵਾਉਣੀ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤਾਂ ਨਕਦੀ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਸਤਜੁਗੁ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦੁਆਪਰੁ ਭਣੀਐ ਕਲਿਜੁਗੁ ਉਤਮੇ ਜੁਗਾ ਮਾਹਿ॥
ਅਹਿ ਕਰੁ ਕਰੇ ਸੁ ਅਹਿ ਕਰੁ ਪਾਏ ਕੋਈ ਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ॥ 3॥
ਪੰਨਾ 406॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਸਤਿਜੁਗ ਨੂੰ, ਤ੍ਰੇਤੇ ਨੂੰ, ਦੁਆਪਰ ਨੂੰ (ਚੰਗਾ) ਜੁਗ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਪਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਗੋਂ) ਕਲਿਜੁਗ ਸਾਰੇ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜੁਗ ਵਿਚ) ਜੇਹੜਾ ਹੱਥ ਕੋਈ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਹੱਥ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਥਾਂ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। 3।

ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ॥
ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ॥ 20॥

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਜੈਸੇ ਕੰਮ/ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵੈਸਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਉਸਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ/ ਵੈਸਾ ਫਲ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਥੋਂ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਜਾ ਵੀ ਇਸੇ ਜਨਮ 'ਚ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸਨੂੰ ਸਜਾ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਮਿਲੀ ਇਸਦਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਤਾਂ ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਚੋਰ ਸੀ ਤੇ ਵੇਖੋ ਉਹ ਕਿਤਨੀ ਚੰਗੀ ਮੌਤੇ ਮਰਿਆ ਹੈ। ਭੈਣੋ ਤੇ ਭਰਾਵੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਸਜਾ ਨੂੰ ਨਾਪਣ ਦਾ ਇਹ ਪੈਮਾਨਾ ਅਸੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਨਹੀਂ। ਕੁਦਰਤੀ ਪੈਮਾਨੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।

ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਤੇ ਐਸੀ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਮੁਏ ਹੁਏ ਜਉ ਮੁਕਤਿ ਦੇਹਗੇ, ਮੁਕਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕਇਲਾ॥
ਏ ਪੰਡੀਆ ਮੇ ਕਉ ਢੇਵ ਕਹਤ, ਤੇਰੀ ਪੈਜ ਪਿਛੋਉਡੀ ਹੋਇਲਾ॥ 2॥
ਤੂ ਜੁ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈਂ, ਅਤਿਭੁਜ ਭਇਓ ਅਪਾਰਲਾ॥
ਫੇਰਿ ਦੀਆ ਦੇਹੁਰਾ ਨਾਮੇ ਕਉ, ਪੰਡੀਅਨ ਕਉ ਪਿਛਵਾਰਲਾ॥ 3॥ 2॥ (ਪੰਨਾ 1292)

ਤੂ ਕਹੀਅਤ ਹੀ ਆਇ ਭਵਾਨੀ॥
ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਬਰੀਆ ਕਹਾ ਛਪਾਨੀ॥ 4॥
ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਰੁ ਮੀਤਾ॥
ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਇਉ ਕਹੈ ਗੀਤਾ॥ 5॥ 2॥ 6॥ {ਪੰਨਾ 874}

ਹੇ ਭਵਾਨੀ ! ਤੂੰ ਸਭ ਦਾ ਮੁੱਢ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈਂ, ਪਰ (ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ) ਮੁਕਤੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਤੂੰ ਭੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿੱਥੇ ਲੁਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈਂ (ਭਾਵ, ਮੁਕਤੀ ਭਵਾਨੀ ਪਾਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ)। 4।

ਕਾਯਉ ਦੇਵਾ ਕਾਇਅਉ ਦੇਵਲ, ਕਾਇਅਉ ਜੰਗਮ ਜਾਤੀ॥
ਕਾਇਅਉ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਾ, ਕਾਇਅਉ ਪੂਜਉ ਪਾਤੀ॥ 1॥
ਕਾਇਆ ਬਹੁ ਖੰਡ ਖੋਜਤੇ, ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ॥
ਨਾ ਕਛੁ ਆਇਬੋ, ਨਾ ਕਛੁ ਜਾਇਬੋ, ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ॥ 1॥ ਰਹਾਉ॥
{ਪੰਨਾ 695}

ਦੇਸ ਦੇਸਾਂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕੇ (ਆਖ਼ਰ ਆਪਣੇ) ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ-ਰੂਪ ਨੌਂ ਨਿਧੀ ਲੱਭ ਲਈ ਹੈ, (ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਕਾਇਆਂ ਵਿਚ) ਪਰਮਾਤਮਾ (ਦੀ ਯਾਦ) ਦਾ ਹੀ ਤੇਜ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ, (ਉਸ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਲਈ) ਨਾ ਕੁਝ ਜੰਮਦਾ ਹੈ ਨਾਹ ਮਰਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ, ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮਿਟ ਗਿਆ ਹੈ)। 1। ਰਹਾਉ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ 5॥ ਪਵਨੈ ਮਹਿ ਪਵਨੁ ਸਮਾਇਆ॥
ਜੋਤੀ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਲਿ ਜਾਇਆ॥
ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਹੋਈ ਏਕ॥
ਰੇਵਨਹਾਰੇ ਕੀ ਕਵਨ ਟੇਕ॥ 1॥
ਕਉਨੁ ਮੂਆ ਰੇ ਕਉਨੁ ਮੂਆ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ਇਹੁ ਤਉ ਚਲਤੁ ਭਇਆ॥ 1॥
ਰਹਾਉ॥

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੀ ਇਹੀ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਤੱਤ ਪੰਜਾਂ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਏ। ਬੈਠ ਕੇ ਵੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਮਰਿਆ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ। ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਰਾਸ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ:

ਆਸਾ ਮਹਲਾ 1॥ ਆਖਾ ਜੀਵਾ ਵਿਸਰੈ ਮਰਿ ਜਾਉ॥
ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਸਾਚਾ ਨਾਉ॥

ਜੇ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੱਚ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੀ ਰੱਬ 'ਚ ਸਮਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਸਾਧ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਰੱਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਜੀ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ ਠੱਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੱਬ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ 'ਨਿਰੰਕਾਰ' ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਅਕਾਰ ਨਹੀਂ ਉਹ

ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸਦੇ ਨੰਗੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਤੇ ਉਹ ਰੱਬ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਜੀ ਕੋਈ ਦਿਸਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ਨਹੀਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਭਾਵ ਰੱਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸਾਇਆ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਆਪਾਂ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ:

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਮਾਇਆ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਦੁਸਟੀ ਪਾਈ॥
ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਮਨਮੁਖਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ॥
ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ॥2॥ ਪੰਨਾ 31॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਹਿ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰਾ॥
ਫਿਰਿ ਓਇ ਕਿਥਹੁ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ॥
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ
ਜਮ ਦਰਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵਣਿਆ॥ 4॥ ਪੰਨਾ 115॥

ਪਉੜੀ॥ ਇਕਨਾ ਮਰਣੁ ਨ ਚਿਤਿ, ਆਸ ਘਣੇਰਿਆ॥
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਨਿਤ, ਕਿਸੈ ਨ ਕੇਰਿਆ॥
ਆਪਨੜੈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ, ਕਹਨਿ ਚੰਗੇਰਿਆ॥
ਜਮ ਰਾਜੈ ਨਿਤ ਨਿਤ, ਮਨਮੁਖ ਹੇਰਿਆ॥
ਮਨਮੁਖ ਲੂਣੁ ਹਾਰਾਮ, ਕਿਆ ਨ ਜਾਣਿਆ॥
ਬਧੇ ਕਰਨਿ ਸਲਾਮ, ਖਸਮ ਨ ਭਾਣਿਆ॥
ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵਸੀ॥
ਕਰਸਨਿ ਤਖਤਿ ਸਲਾਮੁ, ਲਿਖਿਆ ਪਾਵਸੀ 11॥ {ਪੰਨਾ 143}

ਇਥੇ ਨਿੱਤ ਜੰਮਣ ਤੇ ਮਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਜੀਵ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਰਦਾ ਜੰਮਦਾ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਆਖਾ ਜੀਵਾ ਵਿਸਰੈ ਮਰਿ ਜਾਉ॥ ਇਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮਰਣ ਜੰਮਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ 84 ਦੇ ਚੱਕਰ, ਪੰਡਿਤ ਦਾ 84 ਲੱਖ ਵਾਲਾ ਚੱਕਰ ਨਹੀਂ, ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸਲੋਕ ਮ: 5॥ ਜੀਵਦਿਆ ਨ ਚੇਤਿਓ ਮੁਆ ਰਲੰਦੜੋ ਖਾਕ॥
ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਸੰਗਿ ਗੁਦਾਰਿਆ ਸਾਕਤ ਮੂੜੁ ਨਪਾਕ॥1॥ {ਪੰਨਾ 523}

ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾਹ ਕੀਤਾ, ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰਲ ਗਿਆ; ਹੇ ਨਾਨਕ ! ਰੱਬ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਗੰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਹੀ (ਜੀਵਨ ਅਜਾਈ) ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੱਤਾ । 1

ਮ: 5॥ ਜੀਵਦਿਆ ਹਰਿ ਚੇਤਿਆ ਮਰਦਿਆ ਹਰਿ ਰੰਗਿ॥
ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਤਾਰਿਆ ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ॥2॥ {ਪੰਨਾ 523}

ਹੇ ਨਾਨਕ ! ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਤ ਸੰਗ ਵਿਚ (ਰਹਿ ਕੇ) ਜੀਉਂਦਿਆਂ (ਸਾਰੀ ਉਮਰ) ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ, ਤੇ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਭੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ-ਰੂਪ ਅਮੋਲਕ ਚੀਜ਼ (ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹਨੋਂ) ਬਚਾ ਲਈ ਹੈ । 2।

ਨਾਨਕ ਜਿਸਹਿ ਦਇਆਲੁ ਬੁਝਾਏ ਹੁਕਮੁ ਮਿਤ॥
ਜਿਸਹਿ ਭੁਲਾਏ ਆਪਿ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਮਹਿ ਨਿਤ॥ 2॥ {ਪੰਨਾ 523}

ਪੰਚ ਦੂਤ ਕਾਇਆ ਸੰਘਾਰਹਿ॥
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਵੀਚਾਰਹਿ॥
ਅੰਤਰਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰਾ

ਜਿਉ ਸੁਪਨੈ ਸੁਧਿ ਨ ਹੋਈ ਹੇ॥ 11॥ ਪੰਨਾ 1045॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜੰਮਣ ਤੇ ਮਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਹ ਜੰਮਦੇ ਮਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਲਾਲਸਾ ਵੱਸ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੁੱਝੇ ਦੀ ਜੂਨ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਹੀ ਹੰਕਾਰੀ ਬਿਰਤੀ ਅਧੀਨ ਕੁੱਝ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਹਾਥੀ ਦੀ ਜੂਨ 'ਚ ਪੈਣਾ ਕਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਆਦਿ।

ਪਉੜੀ॥ ਜੀਵਦਿਆ ਮਰੁ ਮਾਰਿ ਨ ਪਛੋਤਾਈਐ॥
ਝੂਠਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ, ਕਿਨਿ ਸਮਝਾਈਐ॥
ਸਚਿ ਨ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ਧੰਧੈ ਧਾਈਐ॥
ਕਾਲੁ ਬੁਰਾ ਖੈ ਕਾਲੁ ਸਿਰਿ ਦੁਨੀਆਈਐ॥
ਹੁਕਮੀ ਸਿਰਿ ਜੰਦਾਰੁ ਮਾਰੇ ਦਾਈਐ॥
ਆਪਿ ਦੇਇ ਪਿਆਰੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈਐ॥
ਮੁਹਤੁ ਨ ਚਸਾ ਵਿਲੰਮੁ, ਭਰੀਐ ਪਾਈਐ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ॥20॥ {ਪੰਨਾ 147}

ਹੁਣ ਵਝੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਬੀਜਿਓ ਅਗੈ ਭੁਖਾ ਕਿਆ ਖਾਏ॥
ਮਨਮੁਖਾ ਨੋ ਫਿਰਿ ਜਨਮੁ ਹੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਏ॥2॥ ਪੰਨਾ 450॥
ਅਸੀਂ 'ਅੱਗੇ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮੁਤਾਬਕ ਅਗਲਾ ਜਨਮ ਸਮਝ ਲਿਆ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਝਗੜਾ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਹੁਣ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਅੱਜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧੇ ਹਿਸੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਸੀਂ ਭਵਿਖਤ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਮੌਤ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਡਰਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਕਲਿਆਣ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ 'ਨਿਰਭਉ' ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, "ਨਿਰਭਉ ਜਪੈ ਸਗਲ ਭਉ ਮਿਟੈ" ਬਸ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਟੱਟੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਏ ਜੀਵਦੇ ਪਰਵਾਣੁ ਹਰਿ ਮਨਮੁਖ ਜਨਮਿ ਮਰਾਹਿ॥
ਨਾਨਕ ਮੁਏ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਜਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ॥ 2॥
{ਪੰਨਾ 643}

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਗੁਰਮੁਖ ਕਬੂਲ ਹਨ, ਪਰ ਮਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਮੁਖ ਜੰਮਦੇ ਮਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਨਾਨਕ! ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਏ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਆਖੀਦਾ । 2।

ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਿਲੁ ਜਗਦੀਸ ਮਿਲਨ ਕੀ ਬਰੀਆ॥
ਚਿਰਕਾਲ ਇਹ ਦੇਹ ਸੰਜਰੀਆ॥ 1॥ ਰਹਾਉ ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਸੈਲ ਗਿਰਿ ਕਰਿਆ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਗਰਭ ਹਿਰਿ ਖਰਿਆ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਸਾਖ ਕਰਿ ਉਪਾਇਆ॥
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਕ੍ਰਮਾਇਆ॥ 2॥
ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਇਓ ਜਨਮੁ ਪਰਾਪਤਿ॥
ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤਿ॥
ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁ ਝੂਠੁ ਅਭਿਮਾਨੁ॥
ਜੀਵਤ ਮਰਹਿ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ॥ 3॥ ਪੰਨਾ 940॥

ਐ ਬੰਦੇ! ਤੈਨੂੰ ਬੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ। ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ

ਖਿਆਲ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਅਹਿ ਅਹਿ ਜਨਮ ਧਾਰਣ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਪੱਥਰ ਬਣਿਆ, ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਬਣਿਆ, ਗਰਭ ਵਿਚੋਂ ਗਿਰ ਗਿਆ ਤੇ ੮੪ ਲੱਖ ਜੋਨਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਘੁੰਮਦਾ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਬਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸਵਾਰਦਾ? ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲ ਜਾਣਗੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖ।

ਮਨ ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਸਿ ਮੂੜ ਮਨਾ ॥
ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੰਨਾ 12 ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਜਨਮੇ, ਗਵਨੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
ਅਨਹਤਿ ਰਾਤੇ, ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇਆ ॥
ਮਨਸਾ ਆਸਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਪਾਈ ॥
ਤੂੰ ਗੁਣ ਮੇਟੇ, ਖਾਈਐ ਸਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ, ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ॥ 20 ॥ {ਪੰਨਾ 940}

ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਉਦੋਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਮਿਆ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਡੁਬਿਆ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਜੰਮਦਾ ਮਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਨਾ 940 ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਿਚ “ਜੀਵਤ ਮਰਹਿ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥” ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਸਾਧ, ਸੰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੇ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਸੂਲ ਦੇ ਉਲਟ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਅਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜਨ ਲਈ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਹੀ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਅੱਜ ਚੰਗਾ ਬਣਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਅੱਜ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡ ਵੱਡ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੇਈਅਡੈ ਸਹੁ ਸੇਵਿ ਤੂੰ, ਸਾਹੁਰਤੈ ਸੁਖਿ ਵਸੁ ॥
ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਚਜੁ ਅਚਾਰੁ ਸਿਖੁ, ਤਪੁ ਕਦੇ ਨ ਲਗੈ ਦੁਖੁ ॥੩॥
ਸਭਨਾ ਸਾਹੁਰੈ ਵੰਞਣਾ ਸਭਿ ਮੁਕਲਾਵਣਹਾਰ ॥
ਨਾਨਕ ਧੰਨੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥੪॥ {ਮ:5, ਪੰਨਾ 50}
ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ) ਬਰੋਪਟਨ।
www.singhsabhacanada.com

ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਦੁਬਿਧਾ ਕਿਉਂ?

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ (510) 432-5827

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ-ਇੱਕ ਪੰਥ-ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ-ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ। ਦੁਬਿਧਾਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਰੇ ਲਗੇ ਨੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪਾਨ। ਅੱਖਾਂ ਖੋਲਣ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭੇਖੀ ਸਾਧ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਰਾਬਰ ਹੋਰ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਰਗੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਅੱਜ 2008 ਸੰਨ ਦੇ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ, “ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ” ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ 300 ਸਾਲਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ, ਅਖੌਤੀ ਟਕਸਾਲੀ, ਡੋਰੇਦਾਰ ਸਾਧ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇਗ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਜਥੇਦਾਰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ, ਮਾਰੂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਮਕ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਨੱਕਾ ਨੱਕ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਨਿਆਰੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਜੋ ਕਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਬੜੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਦਾ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤਸਾਰੇ ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਸ ਗਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1708 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਭਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਕਿ-**ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ ਤਬੈ ਚਲਾਇਓ ਪੰਥ। ਸਭ ਸਿਖਨ ਕਉ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ।** ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਬਾਪ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਸਾਰੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਪੰਥ ਦੀ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸੱਕੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਘਸੋਤ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁਗਲੀਆ ਹਕੂਮਤ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਬੋਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਠੀਆਂ ਹੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਉਦਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਨਿਰਮਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਅਖੌਤੀ ਟਕਸਾਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਟਕਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਲਾਈਆਂ ਸਗੋਂ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਮਾਰਗ-ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਾਜਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰ ਮਹਾਂਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ ਆਇਆ। ਮਹਾਂਰਾਜੇ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਵੱਸ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਜਗੀਰਾਂ ਵੀ ਨਾਂ ਲਵਾਈਆਂ। ਹੁਣ ਮਹੰਤ ਅਤੇ ਡੋਰੇਦਾਰ ਹੋਰ ਚਾਮਲ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਕਾਂਡ, ਮਰਯਾਦਾਵਾਂ, ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਹੁਤੀ ਪੂਜਾ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਪੋਲ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕਈ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਲਿਖ ਮਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਅਜੋਕਾ ਵਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸ਼ਰੀਕ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਜਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਾਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦ ਭੋਗਣ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ “ਹੁਕਮ ਕਿ ਸਭ ਸਿਖਨ ਕਉ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ” ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਿਰਕੱਢ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਰਾਤੋ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਾਨਕਸਰੀ ਆਦਿਕ ਸਾਧ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖਤਾ ਆਦਿਕ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਭਾਗੀ ਬਣਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਦੁਬਿਧਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨੋਟ-ਹਰੇਕ ਕੌਮ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਗ੍ਰੰਥ-**ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ** ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਅਖੌਤੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ, ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਇੱਕ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮਰਯਾਦਾ। 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇਖੋ ਇਹ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਵੇਂ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਏ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ “ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ” ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਦੇ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ? ਨਿਤਨੇਮ ਹੀ ਲੈ ਲਓ ਗੁਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰੰਥ ਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਬਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਬਾਣੀਆਂ

ਐਸਾ ਕਿਉਂ? ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ? ਇਹ ਲੋਕ ਰਹਿਰਾਸ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਾਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ, ਪੂਨਮਾਸ਼ੀ, ਮਸਿਆ, ਹੋਲੀ, ਲੋਹੜੀ ਅਤੇ ਦਸਹਿਰਾ ਆਦਿਕ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂ? ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਦੇਹਧਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਰੁਮਾਲੇ ਚੜ੍ਹਾ ਅਤੇ ਭੋਗ ਲਵਾ ਕੇ, ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਧੂਫਾਂ ਧੁਖਾ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂ? 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜਿਹੜੇ ਅਖੌਤੀ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੇ ਦੀਸਹਿ ਤਿਨਿ ਜਮ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ” ਉਹ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ?

300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਵਾਲ

- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵੀ?
- ਕੀ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਬੂਤ ਹੈ?
- ਜੇ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਸਮੇਸ਼ ਰਚਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂਆਂ ਵਾਂਗ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੀ ਹੈ ਐਸਾ ਕਿਉਂ?
- ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਾਂ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਵਰਣਿਤ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਜਿਕਰ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?
- ਜੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਦੇ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਜਿਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ ਸੀ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਸੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਈ? ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?
- ਤੁੀਆ ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਹਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਗੰਦ ਜੋ ਇਸ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਸੇਵਨ, ਮੁੰਡੇਬਾਜੀ ਕਰਨ, ਧੋਖੇ, ਛਲ ਫਰੇਬ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਪਰਾਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਭੋਗਣ, ਪਿਉ ਧੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਰਾ ਭੈਣ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਭੋਗੇ ਕੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਐਸਾ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸਨ?
- ਜੇ ਇਹ ਗੰਦ ਨਾਲ ਭਰੀ ਰਚਨਾ ਬਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਓ! ਭਲਿਓ ਜੋ ਰਚਨਾ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਉਹ ਬਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?
- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਲਪਿਤ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ?
- ਨਾਮ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹੀ ਤੀਰਥ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਬੈਣੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਤੇ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਵਰ ਮੰਗਦੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸਾਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਕੀ 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮੰਜੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਮਹਿਤਾ ਚੌਂਕ, ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਦਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਡਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਗੇ?
- 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ?

- ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਿਕ ਪਰ ਅੱਜ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਚੋਣਾਂ, ਚੌਧਰਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੋਤੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਿਕ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਨਿਵਾਜ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗੱਢੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?
- 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਕੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਿੱਖ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਛੜ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਟੱਪਰੀਵਾਸਾਂ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ ਜਿਵੇਂ ਸਿਕਲੀਗਰ, ਵਣਜਾਰੇ, ਸਤਨਾਮੀਏ ਆਦਿਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ “ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ” ਦਾ ਕੌਮੀ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ?
- ਕੀ 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਗੇ? ਭਾਵ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਣ।
- ਕੀ 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਦਾ ਖਹਿਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੀਆ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਡੇਰਾਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਥ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ?
- 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਖੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਓਥੇ ਮਰਯਾਦਾ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਦੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਗ ਕਿਉਂ?
- 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਾਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟਕਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਚਲਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੱਖੜੀਆਂ ਕਰੇਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਧੁਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ, ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਕੌਮ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ “ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ” ਹੈ। ਕੀ 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ?
- 300 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਚੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਥਾ, ਜੋ ਸਨਾਤਨੀ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇਣਗੇ?
- ਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਖੇ ਰਹਿਰਾਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ “**ਰਾਮ ਕਥਾ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਸਭ ਕੇ ਭਾਖਤ ਨੇਤਾ ਸੁਰਗਬਾਸ ਰਖਬਰ ਕਰਾ ਸਗਰੀ ਪੁਰੀ ਸਮੇਤ**” ਆਦਿਕ ਰਮਾਇਣ ਕਥਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਾਲੀ ਰਹਿਰਾਸ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ?
- ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕੋਤਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਮਰੀਸ਼ਲ ਵਾਪਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?
- ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਿਨਾ ਸਮਝੇ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਤੇ ਕਰਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ?
- ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਭੋਗ ਲਵਾਉਣੇ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀਆਂ ਆਦਿਕ ਧੂਫਾਂ ਧੁਖਾਉਣੀਆਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ?
- ਕੀ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕਈ ਕਈ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ?

- ਕੀ ਚਲਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪਾਠੀ ਨੂੰ ਚੁਪ ਕਰਾ ਕੇ ਮੱਧ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ?
- ਕੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ ਜਾਂ ਪਾਠ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?
- ਕੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਚੋਂ ਭਾੜੇ ਦੇ ਪਾਠ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤੀ ਸਹਿਜ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ?
- ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤੱਤਾ ਠੰਡਾ ਲਗਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੰਡੇ ਰੁਮਾਲੇ ਅਤੇ ਸੁਖ ਆਸਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਕਿਉਂ?
- ਕੀ 300 ਸਾਲਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੇ ਸਾਧਵਾਦ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਐਲਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕੋਈ ਮਰਯਾਦਾ ਚਲਾ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਡੇਰਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗਾ। ਸਾਰੇ ਡੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- ਕੀ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥ, ਇੱਕ ਪੰਥ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਕਿਉਂਕਿ “ਇਕਾ ਬਾਣੀ ਇਕੁ ਗੁਰੂ ਇਕੋ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰ” (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ)
- ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਇੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਪਰੋਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਹਸਤੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਜੋ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰਤੀ ਆਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਆਪ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੁਰਨਗੇ, ਬੇ ਗਿਆਨੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਭੇਖਧਾਰੀ ਸਾਧਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਤਾ ਪੈਣਗੀਆਂ ਜੋ ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅੱਖੀ ਘੱਟਾ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੌਮ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਅਸਲੀਲ ਫੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਧ ਕੌਮ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਕੇ, ਅਮੀਰ ਠਾਠਾਂ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਰਲੀਆਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਤੇ ਦੋਏ ਹੱਥ ਜੋੜ ਅਰਜੋਈ ਹੈ ਸਿੱਖੋ ਜਾਗੋ, ਅਖੌਤੀ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰਾਂ, ਜਲੂਸਾਂ, ਸੰਤ ਸਮਾਗਮਾਂ, ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਮਾਇਆ ਪੰਨ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕਰੋ। ਆਪ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ ਵਿਚਾਰੋ ਅਤੇ ਅਮਲ ਕਰੋ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਖੌਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ।

“ਸਿੱਖ” ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕਿਉਂ?

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ (510-432-5827)

ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜਦ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨੀ, ਈਸਾਈ, ਮੁਸਾਈ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੀ ਦਾਖਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ? ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫਾਵੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਣ ਹੈ? ਪਰ ਕਿਨੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤੇ ਢੀਠਤਾ ਦੀ ਕਮਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸੱਕੀ। ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ

ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨੂੰ 500 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ 90 ਸਾਲ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਉਹ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਨਾ ਦੇ ਸੱਕੇ? ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੌਮ ਪਾਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈਟੇਸਟ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਗ੍ਰੰਥ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਮਜ਼ਹਬ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚਲੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ, ਅਤੇ ਸੇਵਕ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਮਹਾਂਨ ਸਿੱਖ ਸਕਾਲਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਵਾਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਹੋਰ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਪਰ ਬਦ ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ, ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧ ਬਾਬਿਆਂ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲਭੁਸੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਡੇਰਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੋਲਕ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਦੇ ਕੇ। ਤਾਂ ਹੀ ਅੱਜੇ ਤੱਕ “ਇਹ ਕਮੇਟੀ” ਟਕਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਸਾਧਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਜੋ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਵਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

“ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੋਝੀ ਸੋਚ ਤਿਆਗ ਕੇ “ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ” ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ, ਹਲੇਮੀ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਹੈਲਪ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫੁਲਵਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਮਹੌਲ ਹੀ ਐਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੱਖੀ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕੈਸਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲੋ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਹੀ ਨਾਂ ਸੱਕੇ। ਸਿੱਖ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਹੀ ਤਾਂ ਐਸੇ ਵਿਦਿਆਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ “ਸਿੱਖੀ” ਸਿੱਖੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਬਣਨਗੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ
ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼-ਸਿੱਖ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਸਿਸ਼, ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਣ ਯੋਗ, ਚੇਲਾ, ਗੁਰਸਿੱਖ, ਸਿੱਖ ਧਰਮਧਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਆਦਿਕ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਨੁਗਾਮੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੂਪ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਅਖਾਏ। ਸੋ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਵੈ.....। ਜਨ ਨਾਨਕ ਯੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿੱਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ॥ (ਪੰਨਾ 305) ਆਪ ਛਡਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਪਰਣੈ ਗੁਰ ਬਿਨ ਅਵਰੁ ਨਾ ਜਾਣੈ ਕੋਇ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ, ਸੋ ਸਿੱਖ ਸਨਮੁਖ ਹੋਇ॥(ਅਨੰਦ) ਆਪ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਰਤੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 137 ਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ-ਸਿੱਖ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿੱਖੀ ਹੈ “ਸਿੱਖੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ॥ (ਆਸਾ ਮ: ੧)

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ-ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ਸਿੱਖ ਹੈ-ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾ ਧਰਮ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਦਿਤਾਯਾ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਲੈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸਦਾਯਾ। (ਭਾ.ਗੁ.) ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਕਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਤੇ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਵੇਂ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਔਰਤ ਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ-ਜੈਸੇ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਪਰਪੁਰਖੈ ਨ ਦੇਖਯੋ ਚਾਰੈ, ਪੂਰਨ ਪਤੀ ਬਰਤਾ ਕੋ ਪਤਿ ਹੀ ਮੈ ਯਯਾਨ ਹੈ।...ਤੇਸੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਰਹਿਤ, ਪੈ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਵ ਨ, ਅਵਗਯਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ। (ਭਾ.ਗੁ. ਕਥਿਤ)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼ (ਡਾ.ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ)-ਸਿੱਖ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ਯ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਤਦਭਵ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇ, ਸ਼ਗਿਰਦ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਥਵਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੇ। ਸਿੱਖ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਅਚਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਤਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹਿੰਡਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਫੁਰਮਾਦੇ ਹਨ-ਸੇ ਸਿੱਖ ਸਖਾ ਬੰਧ ਹੈ ਭਾਈ ਜੋ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੈ ਵਿਚਿ ਆਵੈ॥ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਭਾਈ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾਂ ਖਾਵੈ॥(601-ਮ: 3) ਇਥੇ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਹੁਕਮ-ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ (ਹੁਕਮ-ਉਪਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਨਿੱਤ-ਕਰਮ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਝਾਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂਤੀ ਕੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪ ਫੁਰਮਾਦੇ ਹਨ-ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ॥ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਿ ਨਾਵੈ॥ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੇਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ॥ਫਿਰ ਚੜੈ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ॥ ਬਹਿਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ॥ ਜੋ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਇ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਾਵੈ॥ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਯੁਝਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ॥ (ਪੰਨਾ 305) ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਉਹ ਸਦਾਚਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਦੇ ਹੁਕਮ-ਉਪਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੇ। ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ-ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਹੈ। ਡਾ.ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਹੋਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਵੱਸਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ‘ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1971’ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਅਚਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ‘ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ’ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।” ਪੜ੍ਹੋ Act 1925: ਦਾ ਹਵਾਲਾ :

“Sikh means a person who professes the Sikh religion or, in the case of a deceased person, who professed the Sikh religion or was known to be a Sikh during his lifetime. If any question arises as to whether any living person is or is not a Sikh, he shall be deemed respectively to be or not to be a Sikh according as he makes or refuses to make in such manner as the [12] Provincial Government may prescribe the following declaration.”

I solemnly affirm that I believe in the Guru Granth Sahib, that I believe in the Ten Gurus, and that I have no other religion.”

ਨੋਟ-ਐਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੇਨ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ-ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਦੂਜਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਪਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਪਹਿਲ ਅਤੇ ਕਸਵਟੀ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਹੀ ਹੈ। ਸੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਹਬ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੋਧਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ” ਜਰਾ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਵ ਨਾਲ ਦੇਖੋ! “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਵਿਖੇ ਦਸਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 6 ਗੁਰੂਆਂ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ) 15 ਭਗਤਾਂ, 11 ਭੱਟਾਂ ਅਤੇ 3 ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ। ਇਥੇ (ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿੱਚ) ਭਗਤਾਂ, ਭੱਟਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ? ਇਥੇ ਸਿਰਫ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਦੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਮਾਈ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਇਸ ਰੂਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਾਇਰਾ ਕਾਇਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ

ਸਾਨੂੰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਸੋਚ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਵੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੁਹਾਵਨੀ ਮਹਿਕ ਖਿਲਾਰ ਸੱਕੀਏ। ਇਧਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਕਕਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿੱਖ ਮੰਨਾਂਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮ, ਇਸਾਈ ਅਤੇ ਮੁਸਾਈ ਆਦਿਕ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ ਕੇਸ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਰੱਬ ਦੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਹਨ-ਕਬੀਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਏਕ ਸਿਉਂ ਕੀਏ ਆਨ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਇ॥ ਭਾਵੈ ਲਾਂਬੇ ਕੇਸ ਕਰਿ ਭਾਵੈ ਘਰਰਿ ਮੁੰਡਾਇ॥ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ) (ਪੂਹਲੇ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਕਲੀਨਸ਼ੇਵ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਹੋਗੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ) ਸਿੱਖ ਦੇ ਅਮਲ (ਕਰਮ) ਠੀਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਬਾਹਰੀ ਦਿਖਾ। ਹਾਂ ਜੇ ਬਾਹਰੀ ਦਿੱਖ ਚੰਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਸੇਧ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਤੋਂ ਹੀ ਲਈਏ ਕਿਉਂਕਿ-ਸਭ ਸਿਖਨ ਕਉ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ॥ (ਗੁਰਤਾ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ)

ਸੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚਲਾਏ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ (ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ- (ਭਾ.ਗੁ.) ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਭਾਵ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਅਨੁਯਾਈ ਹੋ ਕੇ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਉੱਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੋਇਆ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ” ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਪਾਖੰਡੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਤੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦੀ ਪਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਸ਼ਟ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਨੋਟ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਚਲਾਏ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪੰਥ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਹਾਂ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ (ਸਿੱਖ ਪੰਥ) ਨੂੰ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ-ਸੇ ਸਿੱਖ ਸਖਾ ਬੰਧ ਹੈ ਭਾਈ ਜਿ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੈ ਵਿਚਿ ਆਵੈ॥ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਭਾਈ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾਂ ਖਾਵੈ॥ (601/ਮ:3) ਅਤੇ “ਜਿਸ ਜਲ ਨਿਧਿ ਕਾਰਣਿ ਤੁਮ ਜਗ ਆਏ ਹੋ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਪਾਹੀ ਜੀਉ॥ ਛੋਡਹੁ ਵੇਸੁ ਭੇਖ ਚਤੁਰਾਈ ਦੁਬਿਧਾ ਇਹੁ ਫਲੁ ਨਾਹੀ ਜੀਉ॥” (598/ਮ:1) ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਹਿ॥...ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰਨ ਕਰਹੁ ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ॥ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ) ਗੁਰੂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਖਿਆ ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਚੇਲਾ, ਸਿੱਖਣਵਾਲਾ, ਸਿਖਿਆਰਥੀ, ਸ਼ਗਿਰਦ ਅਤੇ ਸਟੂਡੈਂਟ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੇਧ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ “ਸਿੱਖ” ਬਾਰੇ ਦਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਜੋ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ-ਪੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਿਤ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ, ਪਾਖੰਡੀ ਪੀਰ-ਫਕੀਰ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸੰਤ-ਬਾਬਿਆਂ, ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੋਰਿਆਂ, ਮਤੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ, ਗੁੰਗੇ ਪੀਰਾਂ, ਮੂਰਤੀਆਂ, ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ, ਗੁਗਲ ਦੇ ਧੂਏਂ ਅਤੇ ਘਿਉ ਦੀਆਂ ਅਖੰਡ ਜੋਤਾਂ, ਆਦਿਕ ਫੋਕਟ ਕਰਮਾਂ, ਮਸਿਆ-ਪੁੰਨਿਆਂ, ਸੰਗ੍ਰਹਾਂ, ਪੰਚਕਾਂ, ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਅਤੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ, ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ-ਵਿਰਤ ਕਰਦਾ, ਵੰਡ ਛਕਦਾ, ਨਾਮ ਜਪਦਾ, ਆਪ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਾ-ਵਿਚਾਰਦਾ-ਧਾਰਦਾ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਛੁਆ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ “ਸਿੱਖ” ਹੈ।

ਬਾਣੀ “ਸੁਖਮਨੀ” ਬਾਰੇ ਬਾਬਿਆਂ/ਸਾਧਾਂ/ਸੰਤਾਂ/ਠੱਗਾਂ ਦੇ ਝੂਠਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ।

ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਇਕ ਦਿਨ ‘ਚ 24 ਘੰਟੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਇਕ ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਚ 24,000 ਸਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ ‘ਸੁਖਮਨੀ’ ਦੀਆਂ

ਚੌਵੀ ਅਸਟਪਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਅਸਟਪਦੀ ਵਿਚ 1,000 ਅੱਖਰ ਹਨ। ਸੋ ਭਾਈ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ 'ਸੁਖਮਨੀ' ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ 'ਚ ਲਏ ਸਵਾਸ ਸਫਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਖੋ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ। ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾ ਕੇ ਬਾਬਿਆਂ ਆਪਣਾ ਗੱਪ ਲੁਕਾਇਆ/ਛੁਪਾਇਆ ਤੇ ਬਾਬੇ ਆਪਣਾ ਖੀਸਾ ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਲਰਾਂ/ਪੈਂਡਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਖਿਸਕਦੇ ਬਣੇ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਢੇ ਬਾਈ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ। ਕੀ ਬਾਕੀ ਦੇ 22 ਘੰਟੇ ਤੇ 30 ਮਿੰਟ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਉਂ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ ਬਈ ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲਿਆ ਹੈ।

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਥੱਲੇ, ਲਿਖੀ "ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਦਰਸ਼ਨ" ਜਿਹੜੀ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਬਜਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ ਵਲੋਂ 1969 ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੀ ਦੇ ਪੰਨਾ 34 ਤੇ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਖਰ ਹਨ, ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਸੁਆਸ ਹਨ, ਚੌਵੀ ਅਸਟਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਠ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੌਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸੁਆਸ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਵਾਲ: ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਸੁਆਸ ਤਾਂ ਸਫਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਕੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁੱਕ ਗਈ? ਕੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁਆਸ ਸਫਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ?

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅੱਜ ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਪਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਕਰਾਇਆ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਾਠ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਇਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਰਮਾਇਆ ਲੁਟਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਹਲੜ, ਵੱਡੇ ਢਿੱਡਾਂ ਵਾਲੀ ਤੇ ਲਬੜਗੱਟੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਤ, ਸਾਧ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਲਫਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਅਸਟਪਦੀਆਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਉਸਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਹਲੜਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਨਤਾ ਦਾ ਧਨ ਲੁਟਿਆ, ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਸਾਧ, ਸੰਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਧ, ਸੰਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਣ ਇੰਝ ਹੈ:

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਦੁਸਮਨ ਸਭਿ ਮੀਤ ॥ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕਿਸ ਸਿਉ ਨਹੀ ਬੈਰੁ ॥ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬੀਗਾ ਪੈਰੁ ॥ {ਪੰਨਾ 271}

ਜੇ ਕਰ ਸੰਤ/ਸਾਧ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਾਧ/ਸੰਤ ਸਟੇਨਗੰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਸਾਧ ਦਾ ਸੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੈਰ ਕਿਸੇ ਉਲਟੇ ਰਸਤੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਸਾਧਵੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਉਚ ਤੇ ਉਚੀ ॥ ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਮੁਚ ਤੇ ਮੁਚੀ ॥ ਸਾਧ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਾਧ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ ॥੪॥੭॥ {ਪੰਨਾ 272}

ਬਾਣੀ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਸਾਧ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੜੱਪਣ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਤੇ ਮਾਰਾ-ਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਉਂ?

ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਮਹੇਸੁਰ ॥ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ॥੬॥ {ਪੰਨਾ 273}

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਗਿਣ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਇਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਧ, ਸੰਤ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਪਰਮੇਸਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਹਲੜ ਤੇ ਵੱਡੇ ਢਿੱਡ ਵਾਲਾ ਲੱਬੜਗੱਟਾ ਸਾਧ। ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕਾ ਕਥਿਆ ਨ ਜਾਇ ਅਧਾਖੁਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਸਰਬ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਉਨੁ ਬਖਾਨੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕੀ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਜਾਨੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੭॥ {ਪੰਨਾ 273}

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਕੋਈ ਸਰੀਰਧਾਰੀ ਸਾਧ ਜਾਂ ਸੰਤ 'ਸਰਬ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ' ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸਿਵਾਏ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ।

ਨਾਨਕਸਰੀਏ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਟਕੇ (ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ- ਨਾਨਕਸਰ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ) ਦੇ ਪੰਨਾ 14 ਤੇ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ:

ਦੇਹਰਾ ॥ ਬੈਠਤ ਬਾਹਾਂ ਚਲਤ ਅਠਾਰਾਂ ਸੋਇਜਾਇਗੋ ਤੀਸ ॥
ਮੈਥਨ ਕਰਤੇ ਚੌਸਠ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂ ਨ ਭਯੋ ਜਗਦੀਸ ॥

ਜਿਹੜੇ ਬਾਬੇ ਵਿਆਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਕਾਮ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹ ਤੇਜ ਹੋ ਜਾਦਾ ਹੈ? ਨਾਨਕਸਰੀਏ ਇਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਾਸ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਨਾਲ ਅਠਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਾਸ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੌਣ ਨਾਲ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਾਸ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਰਾ ਸਰ ਝੂਠ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਧੀਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੈਠਣ ਤੇ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲੰਮੇ ਪੈ ਕੇ ਹੀ ਲੱਤਾਂ ਘੁਟਾਵਉਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰੁਸ਼ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਆਓ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਅਸਲੀਅਤ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਈਏ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ 16-20 ਸਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ ਤੇਜ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੋ ਸਵਾਸ ਜਿਆਦਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ। ਬੱਚੇ ਬੁਢੇ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਔਖਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਭੱਜਣ-ਨੱਠਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਸਵਾਸ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਗਰਮ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਠੰਡੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਜਿਆਦਾ ਸਵਾਸ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੁਕੱਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ 24,000 ਸਵਾਸ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ 16 ਸਵਾਸ ਮੰਨ ਲਈਏ ਤਾਂ ਵੀ ਇਕ ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਚ ਤੇਈ ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਦੇ ਹਾਂ (16x60x24=23040)। ਜੇਕਰ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਔਸਤਨ/ਐਵਰੇਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਵਾਸਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਝੱਟ ਹੀ 25930 ਤੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮਿੰਟ 'ਚ 18 ਸਵਾਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ)। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24,000 ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਧਾਂ/ਸੰਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕਥਾ ਅਧੂਰੀ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਾਣੀ 'ਸੁਖਮਨੀ' ਦੇ ਅੱਖਰ 24,000 ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ।

ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮ : 5 ॥ ਸਲੋਕੁ ॥ =8
ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ =4
ਆਦਿ ਗੁਰਏ ਨਮਹ ॥ =4

ਜੁਗਾਦਿ ਗੁਰਦੇ ਨਮਹ ॥ =4
 ਸਤਿਗੁਰਦੇ ਨਮਹ ॥ =3
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵਦੇ ਨਮਹ ॥1॥ ਅਸਟਪਦੀ =5
 ਕੁਲ ਜੋੜ = 28

ਉਪੋਕਤ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁਲ 28 ਅੱਖਰ ਹਨ।
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਸੁਖਮਣੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ 12871 ਅੱਖਰ ਬਣਦੇ ਹਨ।
 ਜੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ (॥) ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਜੋ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤੇ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2268 ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਜੋ ਬੱਚਦਾ ਹੈ (12871-
 2268= 10603) ਉਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10603 ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ
 ਹਿੰਨਸਿਆਂ (॥1॥) ਨੂੰ ਵੀ ਹਟਾ ਦੇਈਏ, ਜੋ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
 ਦੀ ਗਿਣਤੀ 240 ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਜੋ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
 10363 ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਬਾਬਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੁਖਮਨੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24000 ਹੈ
 ਫਰਕ/ਝੂਠ :24000- 10363 = 13637 ਜੋ ਕਰ ਸਾਰੇ ਕਰੈਕਟਰ ਇਕੱਲੇ
 ਇਕੱਲੇ ਵੀ ਗਿਣ ਲਏ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ ਆਦਿ ਇਕ ਅੱਖਰ ਨਾ ਮੰਨ ਕੇ ਚਾਰ
 ਅੱਖਰ ਮੰਨ ਕਏ ਜਾਣ(ਆੜਾ, ਕੰਨਾ, ਸਿਹਾਰੀ ਤੇ ਦੱਦਾ) ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ
 40929 ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਰ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਗਿਣ ਵੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ
 53343 ਅੱਖਰ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੱਭਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਥਾ ਕਿਥੋਂ ਆਈ? ਇਹ ਕਥਾ “ਗੁਰ
 ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਦ ਪੰਨਾ 92-94 ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ
 ਮਧੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਕਥਾ ਸਮਝਦਾਰ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ
 ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 1920-25 ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ
 ਸੀ। ਪਰ ਬਾਬਾਵਾਦ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਿਉਂ
 ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖੀਆਂ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ
 ਕਥਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮੌਕੇ
 ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੁਨਰ ਗੱਠਨ 1998
 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ (ਗ੍ਰੰਥ) ਦੀ ਕਥਾ ਮੁੜ
 ਤੋਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਸਾਰਥਕ
 ਸਮਝਾਂਗਾ। ਅਸਲ ‘ਚ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਸੱਚੀ ਨਹੀਂ।
 ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੰਨਾ ਦਰ ਪੰਨਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ
 ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਂ ਨਿਧਾਰਤ ਕਰਨ
 ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਸੋਖੇ ਹੀ ਲੱਭ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਨਾ 92-94: ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਬਖਾਨੇ। ਚਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਾਸ ਨਰ ਠਾਨੇ।
 ਅਸ ਉਪਾਵ ਕਰੀਏ ਕੇ ਤਾ ਤੇ। ਸਵਾਸ ਸਫਲ ਹੋਵੈ ਸਭਿ ਯਾ ਤੇ॥378॥
 ਸੁਖਮਨੀ ਗੁਰ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰੀ। ਮਣਿ ਮਾਲ ਮਾਨੋ ਗੁਰ ਧਾਰੀ। ਚਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਛਰ
 ਇਹ ਧਰੇ। ਉਪਮਾ ਆਪਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਿ ਰਰੇ॥396॥

ਸਾਧਾਂ/ਸੰਤਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਬਾਣੀ ‘ਸੁਖਮਨੀ’ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ
 ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ 24,000 ਅੱਖਰ ਹਨ, ਬੰਦਾ 24,000 ਸਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ,
 ਸਵਾਸ ਸਫਲ ਕਰੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਝੂਠ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਧ/ਸੰਤ ਜਾ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ, ਜੋ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਾੜਾ
 ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ
 ਜਾ ਕੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ, ਜਨੇਊ ਪਾਉਣ
 ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ
 ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਬੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਆਦਿ। ਬਾਣੀ ‘ਸੁਖਮਨੀ’ ਵੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ
 ਵਾਂਗਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਚੰਗਾ ਬਣਨਾ
 ਆਪ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ) ਬਰੈਪਟਨ, ਕੈਨੇਡਾ।

ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ

ਬਨਿੰਡਾ, 4 ਨਵੰਬਰ 2008

<http://www.punjabinewsonline.com/home22.php>

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਰਵਉਚਤਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ
 ਧਮਕੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਂਗਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਕਤਰਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ
 ਵਹਾਉਣਾ ਪਵੇ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ
 ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਜਾਨੋ ਮਾਰਨ ਦੀ ਮਿਲੀ
 ਧਮਕੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਹੇ। ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨਾਲ ਗੱਲ
 ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ‘ਚੋਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਬੜੀ ਦਲੀਲ
 ਸਹਿਤ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਚਿਤਰ ਨਾਟਕ
 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸਿੱਖ
 ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
 ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ
 ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ
 ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
 ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਨਾ
 ਝੁਕਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੋਲਕਧਾਰੀ, ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੋਲਕ ‘ਤੇ ਐਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ
 ਹਨ, ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਨਿਰੋਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ
 ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਖੰਡ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ
 ਚੱਲ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਬਚਿਤਰ
 ਨਾਟਕ ਵਰਗੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ “ਦਸਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਥਾਪਤ
 ਕਰਨ ‘ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਹ
 ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੋੜਾ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ) ਦੇ
 ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਰੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਟਕਸਾਲੀ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹਰਬਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੂਲਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ
 ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸੀ ਪਰ ਬਰਮਿੰਘਮ ਤੋਂ 25-30
 ਟਕਸਾਲੀਏ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਉਥੇ ਆਣ ਧਮਕੇ ਅਤੇ
 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ
 ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ
 ਹੋ ਵੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ
 ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਘਰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀ
 ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਧਮਕੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ
 ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਘਬਰਾ ਗਏ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ
 ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 24
 ਅਤੇ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਊਥ ਫੀਲਡ ਦੇ ਇੱਕ
 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ
 ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਗਮ ਹੋਏ ਪਰ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਡੀਓ ‘ਤੇ
 ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ
 ਕੈਂਸਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਈ.ਡੀ.
 ਕਾਲਰ ਫੋਨ ਗੁਪਤ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੀ
 ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਿਨ ਗਿਣ ਲੈ, ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੱਕ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ
 ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਭੋਗ ‘ਤੇ ਇਕੱਤਰ
 ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੂੰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ
 ਉਪ੍ਰੰਤ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਸੋਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 2 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਪੰਥਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ‘ਚ ਵੀ
 ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 2
 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਜੱਗਬਾਣੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਅੱਜ
 ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਤ੍ਰੈਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ 1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਸੰਤ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁੰਮਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਛਪੀ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸਖਤ ਰੁੱਖ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪਰਤੁਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਖਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਫੁਰਮਾਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ (ਕਾਦੀਆਂ) ਦੀ ਮੋਹਰ ਵੀ ਲਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕਣਗੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਕਤਰਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਵਹਾਉਣਾ ਪਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਤੇ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਨਾਲ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਸੱਚੀ ਬਾਣੀ ਸਹਾਰੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਚਰਨੀ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕੋਗੇ, ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਬਣਾ ਸਕੋਗੇ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੋਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਜਾਗ ਪਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਇਰਾਦੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਝੂਠ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਨ ਚੱਕ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲਉ।

ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਤਾਂ ਪਾਠ ਬੋਧ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵੀ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਵਿਰੋਧੀ, ਵਿਰੋਧ ਕਰਨੇ ਨਾ ਹਟਣ ਤਾਂ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੋਲਣਗੇ ਹੀ।

ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਬੋਲੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ, ਘੁੰਮੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਚਰਨਾ ਵਿਰੁਧ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਅੱਖਰ ਅੱਖਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਨਹੀਂ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਜ਼ਬਤਿਹਾਸ 'ਚੋਂ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਵਿਵਾਦਤ ਭਾਗ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੰਗਰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਣੀ ਪਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਡਟੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਕੌਮ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਦੇ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ? ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਇਸ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਦਸਮ ਗੰਗਰਥ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ ਦਸਮ ਗੰਗਰਥ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ 'ਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਧੂਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਇਕੱਲੇ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਬਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਿਸ 'ਚ ਆ ਗਏ ਕਿ ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਾਥੋਂ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ? ਕੀ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਇਤਨੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਗਲਤ ਹੀ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੰਗਰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਦਸਮ ਗੰਗਰਥ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਦਸਮ ਗੰਗਰਥ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਫੋਨ ਪੁੱਛ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ।

A Matrimonial inquiry from a reader of The Sikh Bulletin:
WANTED A SUITABLE MATCH FOR A SABAT SURAT SIKH BOY BORN, BROUGHT UP, RAISED AND EDUCATED IN U.S.A AND WORKING IN NEW YORK CITY IN A PRESTIGIOUS INTERNATIONAL COMPANY. AGE 35, NEVER MARRIED. GIRL MUST BE FROM A FAMILY WITH CORE SIKH VALUES. CONTACT: BY E-MAIL naamsimran@aol.com OR TELEPHONE, (860)871-2572 after 5:P.M. OR ON WEEKENDS.

K. T. F. Income-Expense Statement 2008

Donation received:

Harjit Singh, Kent, Washington.....	20.00
Malkiat Singh Bains, Portland, Oregon.....	100.00
Kuljit Singh, Fresno, California.....	40.00
Dr. Gurcharan Singh Kanwal, Coeburn, Virginia.....	10,000.00
Shamsher Singh Puri, Lilburn, Georgia.....	50.00
Autar Singh Sidhu, Windsor, Ontario, Canada.....	50.00
Col. Avtar Singh, Scarborough, Ontario, Canada.....	101.00
<u>Hardev Singh Shergill, El Dorado Hills, Calif.....</u>	<u>12,000.00</u>
Total receipts during 2008.....	22,361.00
<u>Carry over from 2007.....</u>	<u>1,604.29</u>
Total Funds.....	23,965.29
Donation to Sahibzada Jujhar Singh	
Gurmat Missionary College, Ropar.....	10,000.00
Donation to Punjab Heritage and	
Education Foundation, Chandigarh.....	2,500.00
<u>Other expenses.....</u>	<u>11,044.89</u>
Total disbursements.....	23,544.89
Carry into 2009.....	420.40

BOOKS FROM KHALSA TRICENTENNIAL FOUNDATION OF NORTH AMERICA INC.

Realizing the need for correct information about Sikhism in the English language for the benefit of Diaspora youth, KTF requested S. Gurbachan Singh Sidhu, UK, to revise some of his books and write new ones. Mr. Sidhu is one of the founders of The Sikh Missionary Society of UK and Guru Nanak Charitable Trust, Mullanpur Mandi, Ludhiana. Of the many books and pamphlets in English that he has authored we have been able to afford to publish only four:

1. Sikh Religion and Christianity – 110 pages
2. Sikh Religion and Islam – 153 pages
3. An Introduction to Sikhism – 76 pages
4. Panjab and Panjabi – 177 pages

These are excellent books for Sikhs and non Sikhs alike. Reading these books you will get the real meaning of Sikhi, something that Gurdwaras have miserably failed to teach. These books are for free distribution. We invite our readers in the USA to order any combination of 40 books for a donation to KTF of \$100.00, including postage, and distribute them free to their family, friends, local sangats or schools operated by Gurdwaras. Your donation will help in the publication of The Sikh Bulletin.

TEACH YOURSELF GURBANI. FOLLOWING TWO SOURCES ARE EXCELLENT:

1. www.srigranth.org This website will help you find page number of a shabad in Gurmukhi, English, Devanagari and Transliteration; and also to Panjabi translation by Prof Sahib Singh.
2. www.gurugranthdarpan.com This site carries the Panjabi translation of GGS by Prof Sahib Singh.

Some other useful links

Aarti condemned by the Sikh Gurus being practiced at Patna Sahib: <http://www.youtube.com/watch?v=1gWDcBdddU>
www.sawaddinewsusa.com; www.sikhmarg.com;

Khalsa Tricentennial Foundation of North America Inc.
 3524 Rocky Ridge Way
 El Dorado Hills, Ca 95762

Address
 Label
 Here

If you do not wish to receive this bulletin, please write 'do not mail' across the label and return to sender.
 If you wish for someone else to receive it, please provide us with their mailing address. Thank you.